

Een zendeling zonder zendelinggenootschap : het leven van Johannes Meijer

<https://hdl.handle.net/1874/234413>

F

41.

6.
7.

~~8-48-~~
Bibliothek
DERL. ZENDEMASCHINA
OFGESTEEST

mm 10791

A 4j

276

E-10-75

Een Zending
zonder Zendinggenootschap.

HET LEVEN VAN JOHANNES MEIJER,

MEDEGEDEELD DOOR

H. J. LEMKES.

Bibliotheek
NEDERL. ZENDINGGENOOT-
SCHAAP
OEGSTGEEST

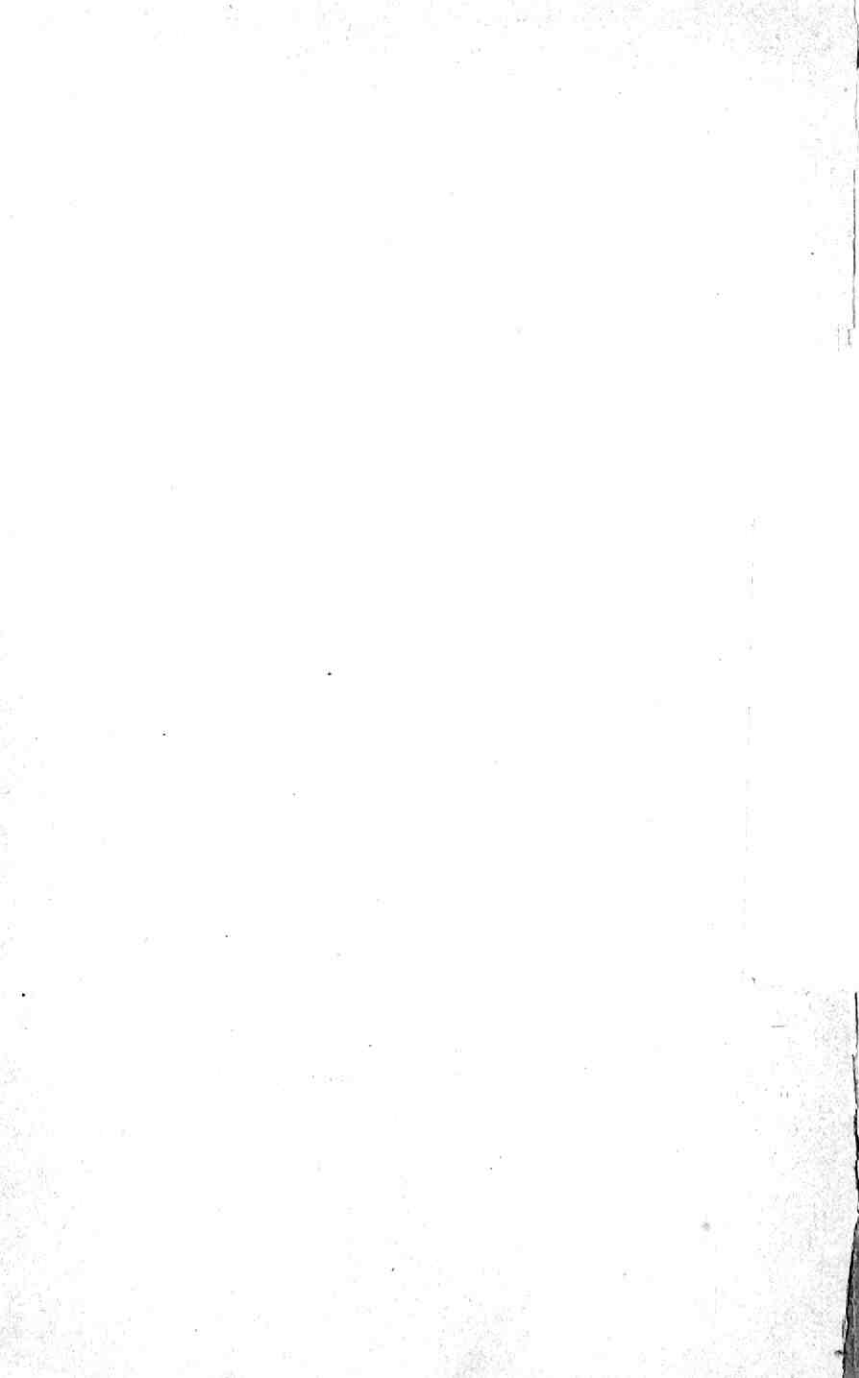

TE ROTTERDAM,
BIJ W. W E N K.
1871.

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK UTRECHT

3424 9627

VOORBERICHT.

Wij leven in de eeuw der uitwendige en inwendige zending.

De meest gewone wijze van aan die zending te arbeiden bestaat in het deelnemen aan één of meer genootschappen of vereenigingen, welke opzettelijk opgericht en in stand gehouden worden, ten einde zendelingen op te leiden en te bezoldigen.

Een zeker aantal Christenen heeft tegen deze wijze van handelen bezwaar. Zij zijn niet tegen het verkondigen van het Evangelie aan alle creaturen, maar wèl tegen het opleiden, uitzenden en met vaste bezoldiging in dienst houden van zendelingen. Hierover moeten zij nog al eens wat hooren, o.a. de Martha's klachte: »Heere! trekt gij u dat niet aan, dat mijne zuster mij alleen laat dienen? Zeg dan haar, dat zij mij helpe!''

Het leven van Joh. Meijer kan tot een antwoord verstrekken op deze klacht. De lezer kan er uit zien, dat er nog Christenen zijn, niet ontbloot van ijver, van liefde, van zelfverloochening, van opoffering, al is het ook, dat zij noch tot een Zendinggenootschap bijdragen, noch zich door een Zendinggenootschap laten bezoldigen.

Het boekske is echter niet in de eerste plaats een

pleitrede of verweerschrift, maar een bijdrage tot de geschiedenis der zending geschikt om den niet-ongevoeligen lezer te stemmen tot lof en prijs der machtige genade Gods, die den mensch in Christus »tot alle goed werk'' volmaaktelijk weet »toe te rusten.'' De inhoud is ontleend aan het Ev. Missions-Magazin, jrgg. 1858 en 1859, toen ter tijd onder redactie van Dr. Albert Ostertag. Die onder het lezen meenen mocht, dat het verhaal wat mooi gekleurd is door den Hollandschen bewerker, als geestverwant van Joh. Meijer, neme het oorspronkelijke, dat van geen geestverwant is ter hand, en hij zal zien, dat ik mij beijverd heb om vele versieringen weg te laten. Aan de feiten is niets veranderd, zoodat de lezer waarheid verneemt; alleen heb ik, hier en daar, wat verkort, en de in vele opzichten schoone, zelfs vleiende, beschrijving van de gemeenschap, die Meijer in London leerde kennen, vervangen door een aanduiding van de beginselen, waarop deze gemeenschap gegrond is.

EERSTE AFDEELING.

Meijer's eerste levensjaren tot zijn aankomst in Engelsch Guyana.

Den 5 April 1814 werd Johannes Meijer te Oftringen in het canton Aargau (Zwitserland) geboren.

In de levensschets, die hij, vóór zijn opname in het Zendingshuis te Bazel, volgens de bepalingen dezer inrichting, moest overleggen, zegt Meijer aangaande zich zelve o. a., dat hij reeds als knaap een driftig, eigenzinnig en onbuigzaam karakter vertoonde; en dat hij als jongeling uit de verzoeken en den strijd van dien leeftijd niet geheel onverlet tevoorschijn kwam. Aan den anderen kant had hij reeds van zijn vroegste jeugd een werking van den Geest bij zich bespeurd, die hem opwekte een waar Christen te worden. In het ouderhuis zat hij liefst stil in een hoek den Bijbel of andere goede boeken te lezen. Bij zijn aanneming als lidmaat beloofde hij ter goeder trouw den Heiland te gehoorzamen, zoolang hij leefde; »maar ach," zegt hij zelf, »ik ben die belofte slecht nagekomen." Later leerde hij de kracht kennen van het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon, dat ons »reinigt van alle zonden." Het lezen van den Bazeler

»Heidenbode'' maakte reeds in de dagen zijner jeugd diepen indruk op hem. De ellende der afgodische heidenwereld stond hem altijd voor den geest; en hij kon maar niet begrijpen, dat de christenen om hem heen zoo rustig daarheen konden gaan, zonder er aan te denken het Evangelie tot aan het einde der aarde heen te dragen. Van toen af werd het als een vuur in zijn binnenste, dat hem verteerde. Hij waagde het nogthans niet zijn vader met zijn harte-wensch bekend te maken, vreezende, dat deze hem zijn vele verkeerdheden, twistzucht, enz. zou voorhouden. Slechts tot een jongeren broeder, met wien hij zeer vertrouwd was, sprak hij daarover, zonder dat het echter tot daden kwam. Eenigen tijd daarna werd hij knecht in een zaagmolen. Deze zure en zware arbeid stond hem eigenlijk tegen, maar hij beschouwde die als een voorbereiding tot het zendingswerk, omdat het er daarbij op aankwam zich zelve te verloochenen, zich te harden en te leeren ongemak te verdragen. Te midden van dezen harden arbeid sprak hij met den hulpprediker van zijn woonplaats over den wensch, die hem bezielde. Deze sloeg al zijn verwachtingen den bodem in, zeggende dat hij te oud was, en te weinig vorming had genoten. Te gelijktijd raadde hij hem aan liever schoolonderwijzer te worden. Het onderricht, dat Meijer daartoe eerst zelf noodig had, werd hem door dezen hulpprediker en een bevriend onderwijzer meêgedeeld; en twee jaar nadat hij houtzager was geworden, werd hij, na voldoende

examen, als onderwijzer van het dorp Reitenau aangesteld. (25 Juni 1832.)

In den winter van 't volgende jaar kwam hij met een christelijk jonkman uit Bazel in gesprek over de zending. Hij stortte zijn hart voor hem uit, en ontving de verzekering, dat hij niet te oud was, en niet zoo bijzonder veel kennis behoefde te bezitten, om in het zendingshuis te worden opgenomen. Slechts ééne zaak was voor alles noodig: de verzekering van tot dit werk door den Heer geroepen te zijn. O, hoe kwam zijn gemoed op dit bericht in beweging! Van dit oogenblik kwam hij in veel inwendigen en uitwendigen strijd; want nu eerst trad de geheele verdorvenheid van zijn hart, het bevleete leven, dat hij tot nu toe geleid had, en zijn groote onbekwaamheid tot zulk een taak hem klaar voor de ziel. Dikwijls aarzelde en wankelde hij, of hij zich aan het zendingshuis te Bazel zou aanmelden; doch zijn brandende begeerte liet hem geen rust. »Nu,» - zoo gaat hij zelf voort in de schets, waaraan wij dit gedeelte van zijn levensloop ontleend hebben - »wil de Heer mij »gebruiken, ik ben bereid. Hij doe met mij naar »Zijn welbehagen! Is mijn wensch niet volgens »Zijn wil, ook dan ben ik tevreden. Ik stel alles »in zijne handen.»

Met zulke gevoelens trad Johannes Meijer den 5 April 1834, tegelijk met een twaalftal andere jongelingen, in het Bazeler Zendingshuis.

Vier jaren bleef Meijer in het zendingshuis. Hij bezat geen uitstekende gaven tot het aanleeren van talen; maar zijn trouw en ernst in 't gebed hielpen hem toch vooruit, zoodat hij langzamerhand de Heilige Schrift in de grondtalen kon lezen. En juist dit beschouwde hij als de heerlijkste winst van al zijn vermoeiende taalstudie, dat hij het Woord zijns Gods naar den grondtekst lezen, en dus tevens den Heiligen Geest, die dit Woord heeft ingegeven, zijn fijnste tonen en stemmen af luisteren kon. In de overige wetenschappen, die de onderwijzers van het gesticht hem inleidden, viel het hem eenigszins moeilijker op de hoogte te blijven. Hij had zoo zijn eigen gedachtenwereld, welke niet gemakkelijk iets vreemds in zich opnam. Ging hij daar echter eenmaal toe over, dan lag dit nieuwe niet dood en werkeloos in zijn geheugen, maar het ging bij hem in vleesch en bloed, in merg en been over.

Bij deze eigenaardigheid van zijn karakter was voor hem de gang door het zendingshuis geen gemakkelijke. Want ook dit huis zelf, gelijk alle soortgelijke inrichtingen, heeft zijn bijzonder karakter door de vereeniging, binnen zijn muren, van de meest verschillende nationaliteiten, standen, karakters en godsdienstige verscheidenheden. Men vindt daar Duitschers, Zwitsers, Franschen, Russen, zelfs den Hindoe en den neger naast den Europëer. Daar treft men den beschaafden man naast den boerenzoon, den handwerksman naast den student bijeen. Bovendien heeft men nog de verscheidenheid van tem-

perament en natuurlijken aanleg; maar het meestbeduidende verschil leveren de godsdienstige richtingen op, die in zulk een inrichting vertegenwoordigd zijn. En al deze onderscheidene elementen zijn in het zendingshuis in de allernauwste verbinding, in voortdurend en onafgebroken verkeer met elkander gebracht. Het behoeft ons dus niet te verwonderen, wanneer daar het aantrekkings- en afstootingsvermogen zóózeer zich openbaren kan, dat het bij menigeen in waarheid tot een gemoedsstrijd op leven en dood aankomt.

Ook onze Meijer, en hij juist meer dan anderen, moest door dit smeltvuur heen. Zijn persoonlijkheid echter was een moeielijk smeltbaar metaal, dat hierom ook een heeter vuur noodig had. De elementen zijner natuur werden niet zoo gemakkelijk vloeibaar, waarom er in zijn verkeer met de broeders heviger wrijvingen en langzamer vereffeningen plaats vonden. Misschien is hij juist daardoor voor de overigen in het huis in vele opzichten tot grooten zegen geworden. Meijer met zijn taaie natuur heeft den broederen zijner klasse menigen onuitwischbaren indruk nagelaten, ofschoon ook zij in hunne liefde hem niet ontzagen, wanneer hetgeen hij hardnekkig vasthield, meer natuur dan genade, meer vleesch dan geest was.

Tegenover zijn leermeesters kwam deze granieten persoonlijkheid dikwijls op zulk een wijze aan het licht, dat zij veel geduld aan hem te oefenen hadden. Wel nam hij het onderricht uit Gods Woord, en

wat hem overigens van de wetenschap geleerd werd, dankbaar en met vlijtigen ernst aan; maar wanneer hij het een of ander met zijn beschouwingen niet overeen kon brengen, kwam hij hierdoor wel eens, zij het dan ook in alle liefde en hoogachting, in weerspraak met zijn onderwijzers.

Zijn innerlijke wereld bleef overigens voor de meesten, die met hem omgingen, in haar fijnste trekken verborgen, ook omdat zijn levensbeschouwing nog meer zich ontwikkelde en vormde, dan dat zij reeds vast geworden was.

Bij al deze eigenaardigheid ging Johannes onberispelijk en waardig zijn weg door de inrichting. Hij genoot liefde en achting; en in zijn kennis, zoowel als in zijn leven, waren de vruchten van zijn vierjarig verblijf in het zendingshuis niet te miskennen.

In den zomer van 1838 naderde de tijd, dat over Meijer's toekomstige bestemming zou beslist worden. Het besluit van het comité kwam hierop neer, dat hij naar Engeland zou gaan, om daar in dienst van het kerkelijk zendinggenootschap te treden.

Met zijn volle instemming - maar zonder zich een duidelijke voorstelling te kunnen maken van de nieuwe verhoudingen, waarin hij komen zou - nam Meijer de uitnoodiging, om in verbinding te treden met het Engelsch kerkelijk zendinggenootschap, aan; en in September 1838 bevond hij zich in London.

In het college te Islington, een prachtig gebouw in het noordelijk deel van London, heerschte ten tijde dat Meijer er in opgenomen werd, een stijve en onaangename toon, die voor een Zwitser vooral terugstootend moest zijn. De directeur was een man, die wel geleerd en in aanzien was, maar stijf en koud tegenover zijn kweekelingen. Meijer was reeds verscheidene dagen in de inrichting, eer hij zelfs den directeur te zien kreeg. Eindelijk werd hij tot dezen geroepen. Hij trad in de rijk gemeubileerde kamer, en daar de directeur niet van zijn leunstoel opstond om hem te begroeten, bleef Meijer bescheiden aan de deur staan. Eindelijk stond de directeur op, trad op hem toe, en begluurde hem een tijd lang door een lofgnet, dat aan een bandje om zijn hals hing, zonder een woord te spreken. Ten laatste zeide hij:

— »Zijt gij Mr. Meijer?

— »Ja, Mijnheer.”

— »Gij komt van Bazel?”

-- »Ja, Mijnheer.”

— »Hoelang zijt gij daar geweest?”

— »Vier jaar, Mijnheer.”

— »Hebt gij veel aan 't Engelsch gedaan?”

— »Zeer weinig, Mijnheer.”

— »Hm! maar veel aan 't Engelsch doen, veel lezen, Burnet over de 39 artikelen duchtig bestudeeren, en veel uit het boek van Paley leeren!”

Hierop maakte hij een beweging met de hand; Meijer boog en ging heen. Hij ging met een

brandenden gloed in 't aangezicht, en met diepe smart in de ziel.

Het onderwijs bestond toenmaals in niets anders dan in vier à zes uren 's weeks, waarin de kweekelingen ondervraagd werden over de 20 à 40 bladz. van een boek, die hun de vorige les tot taak waren opgegeven, en die niet besproken of verklaard, maar schooljongensachtig »overhoord'' werden.

De huisselijke godsdienstoefeningen waren stijf en zonder stichting. Daarbij kwam nog de openbare godsdienstoefening des Zondags, die, in plaats van opbouw, verbittering bij onzen armen vriend verwekte. Het voorlezen eener lange reeks gebeden, die de voorzanger of de gemeente met een amen telkens besluit; het drie-, vier- en meermalig opzeggen van het »Onze Vader''; het voortzetten van al die oefeningen tot één à anderhalf uur lang, dit alles beschouwde Meijer als zóó ongeestelijk, dat hij het met den innigsten tegenzin slechts enkele malen in de kerk kon uithouden. De Deutsche kerk in London te bezoeken, dat mocht hij niet; de wet was, dat de kweekelingen niet anders dan de parochiekerk bezoeken zouden.

't Is te begrijpen, dat Meijer moest zoeken de boeien te verbreken, die hier van alle zijden hem wilden omvangen. Dezen stap telde hij echter niet licht. Meijer was, bij allen hardnekkigen tegenstand tegen hetgeen hem niet aanstond, toch niet overijlend; hij was door de kracht der genade, tegen zijn natuur, een geduldig mensch, die lang en

veel verdroeg; en eenmaal bestaande banden waren hem dierbaar. Zodoende kwam hij in een gemoedsstrijd, waaronder zijn ziel onuitspreeklijk veel leed, en die zijn krachtig lichaam zelfs aandeed.

Aan een zijner onderwijzers uit het Bazeler zendingshuis, die zich op dit oogenblik juist in London ophield, klaagde hij zijn nood. Deze beproefde hem de lichtzijde van het Engelsch kerkwezen voor te stellen, maar tevergeefs.

»Ik kan, ik mag niet medeplichtig worden aan de zonden dezer kerk'', riep Meijer. »Ik moet een dienstknecht van Jezus zijn, van den armen en verachten Jezus, en dit kan niet te zamen gaan met mijn blijven in deze voorname bisschopskerk. Niet het kerkelijke gebedenboek, niet de bisschoppelijke kerkvormen wil en mag ik den heidenen brengen; maar Jezus en Jezus alleen wil ik voor de arme, verlorene zielen grootmaken.''

»Ik weet niet'', zoo drukt hij zich later uit, »wat van mij worden zal. Ik zie geen weg voor mij. Maar de Heer, die mij kent, en op wien ik al mijn vertrouwen stel, zal mij verzorgen en mij den weg tot de heidenen banen, opdat ik onder hen Zijn naam verheerlijke; op Hem hope ik.''

Na langen en zwaren strijd, van binnen en van buiten, ja, na vele wonden, zonder welke het niet ging, verliet Meijer de zendingsinrigting te Islington; en hiermee was tevens de betrekking tot het Engelsch kerkelijk zendinggenootschap opgeheven. Het was voor hem een daad des geloofs. Want op den weg,

dien hij nu verder te bewandelen had, zag hij geen stap vooruit; alleen naar boven bleef zijn uitzicht vrij en onbeneveld.

Nadat de band verbroken was, welke onzen jongen vriend met het kerkelijk zendinggenootschap in London verbonden had, sloeg hij den blik niet achterwaarts naar het Zendingshuis te Bazél, waar hij onderstand, noch naar het vaderhuis in Aargau, waar hij bezigheid en een tijdelijk bestaan had kunnen vinden. Het was zijn gewoonte niet terug te gaan. Voorwaarts, naar den arbeid onder de heidenen, strekte zich zijn verlangen uit.

Verscheidene wegen boden zich daartoe voor hem aan. De Methodisten, Presbyterianen, Independenten, Baptisten hadden allen groote zendingvereenigingen, bij welke hij zich had kunnen aanmelden. Onze vriend echter had zich niet maar onttrokken aan de Engelsche kerk, doch alle kerkwezen, zooals het zich in de werkelijkheid vertoont, beschouwde hij als in strijd met het ware begrip der gemeente Gods; en hoe had hij dus den moed kunnen vinden zich aan de een of andere bestaande kerk aan te sluiten? En toch in geheele afzondering - dat voelde hij even diep - kon het leven van den Christen niet gedijen. Het Christendom zelf is gemeenschap: gemeenschap met het Hoofd en met de leden. Ook zijn eigen hart, dat zoo groote behoefte had aan liefde en gemeenschap, verlangde naar verkeer met anderen.

Bij dezen drukkenden gemoedstoestand kwam nog

de uitwendige nood, wat zijn tijdelijk onderhoud betreft. Meijer bezat van zichzelf niets. Daar stond hij nu onder een menschenmassa van twee millioenen plotseling alleen, met slechts weinige schellingen in den zak. Iets te verdienen, daarvan kon bij zijn geringe kennis van de Engelsche taal geen sprake zijn. De toestand van onzen vriend was alzoo zeer ontmoedigend - hij was er echter verre af van moedeloos te worden, of zijn vertrouwen te laten varen. Integendeel hij voelde iets van de waarheid der woorden:

Waar ik niets zie dan zandwoestijnen,
 Een land, waar enkel dorheid woont;
 Waar ik van honger zou verkwijnen,
 Waar geene bron den pelgrim loont . . . .
 Wil God uit frissche bron mij drenken
 Met levenswater, klaar en rein,
 Wil Hij mijn ziel verkwikking schenken
 Uit d'onuitputbre heilfontein.

De weinige weken, gedurende welke deze nood duurde, waren voor Meijer een onvergetelijke »hooge school», in welke hij ook meer leerde dan anders in lange jaren. Hij lag dag en nacht in het gebed voor God om licht, raad en hulpe van boven. Dit verkeer met God hield hem vrij van alle onrust, en van dat, uit het ongeloof voortspruitende, angstige grijpen en jagen naar hulp, waardoor men niet stil en geduldig wachten kan tot den oogenblik, dat de hulpe van boven, soms onverwacht, komt opdagen. Eenige weinige zaken van waarde, die hij bij zijn vertrek uit Zwitserland van vrienden ten geschenke

had gekregen, zocht hij te gelde te maken; maar niemand wilde ze hem afkopen. Evenzoo bezocht hij met een opmerkzamen en onderzoekenden geest bijna dagelijks de kapellen en vergaderingen der meest onderscheidene christelijke partijen, om te zien aan welke hij zich met een vrij en ruim geweten kon aansluiten. Maar ook hier vond hij, gelijk weleer Noach's duive, geen rust voor het hol van zijn voet. Onder dit alles echter versaagde hij niet. Hij wist, dat, wanneer ook des avonds het gewezen vernacht, er des morgens gejuich is. (Ps. 30: 6.) En ziet, hem geschiedde naar zijn geloof.

Op een avond liep Meijer, zonder bepaald doel, peinzende door de straten der hoofdstad. Daar zag hij, hoe mannen en vrouwen van verschillenden stand eenen hof ingingen, en zoo in een achtergebouw traden, waaruit hij op de gedachte kwam, dat daar een godsdienstige vergadering zou worden gehouden. Hij waagde het binnen te gaan. Daar bevond hij zich in een groote zaal, die geheel gevuld was met menschen van verschillenden stand en klasse. Meijer plaatste zich achter de deur, om, liefst ongemerkt, te zien en te hooren. Twee mannen stonden na elkander op, die over eenige verzen uit Gods Woord eenvoudige, maar diep-ingrijpende beschouwingen gaven. Alles, wat onze vriend hier zag en hoorde, boezemde hem een klimmende belangstelling in.

Hier was niets van den uitwendigen luister der staatskerk, niets van de onnoodige toevoegselen.

Alles kwam hem voor in overeenstemming te zijn met den eenvoud, de wijding en zalving uit de tijden der Apostelen. En gelijk een zwaluw in de lente dikwijls lang tevergeefs naar een plaatsje zoekt, waar zij haar nest kan bouwen, tot zij, veelmalen opgeschrikt en verjaagd, eindelijk de stille, verborgene plek vindt, waar haar de rust gegund wordt, zoo was onze vriend te moede, terwijl hij zich in den kring dezer broeders bevond. Door zijn gansche ziel weerklonk het: »Dit is het, wat ik heb gezocht!»

Toen de vergadering uiteenging, bleef Meijer in de zaal achter, wachtte één der mannen op, die zoo even gesproken hadden, en verzocht hem te mogen spreken. Dit werd hem voor den volgenden dag toegestaan; en hier was het, dat hij voor de eerste maal nadere kennis kreeg aan de gemeenschap, in welke hij spoedig daarop met hart en ziel intrad, om er tot aan zijn einde toe in te verblijven.

Deze broeders, met wie hij nu voortaan ééne-
weg ging, en die door anderen, ten onrechte, genoemd worden naar den naam van den Engelschen broeder Darby, zien, bij het licht der H. Schrift, de gemeente op aarde in een toestand van verval. De eenheid der gemeente, zoo als God die gewild heeft, wordt niet meer aanschouwd. De kerkgenootschappen, die, door hunne bepalingen, sommige geloovigen opnemen, en andere geloovigen buitensluiten, dragen daarin allen het duidelijke kenmerk van secte aan zich. De Schrift, die dezen

scheurmakenden toestand, gelijk alle daarmede gepaard gaande ellende, in het licht stelt, geeft aan de geloovigen nergens aanwijzing, om dit kwaad te gaan herstellen door een nieuwe kerk of secte te stichten, maar wel leert zij hun zich daarover te verootmoedigen, en dan ook na te laten er verder deel aan te nemen.

Al is de gemeente, als lichaam, uitwendig verscheurd en in talloze secten verdeeld, zoo onttrekt de Heer zijn genaderijke zorgen niet aan de geloovigen als zoodanig. Hij die de enkele zielen in deze treurige tijden zich aantrekt, heeft, vooruitziende het verval der gemeente ons aanwijzing gegeven, hoe wij ons van de ongeloovigen hebben af te scheiden, en ons met de geloovigen te vereenigen. In 2 Timotheus, waar de Apostel den toestand der gemeente in de laatste dagen beschrijft, zegt hij ons hoofdst. II: 21, dat wij ons reinigen moeten van de vaten ter oneere, maar in vs. 22 spreekt hij evenzeer van het »najagen van rechtvaardigheid . . . met degenen, die den Heer aanroepen uit een rein hart." Ziedaar onze vereeniging. Zijn belofte: waar twee of drie in Mijnen naam vergaderd zijn, daar ben Ik in het midden van hen", gegeven vóór het bestaan der gemeente, blijft van kracht ook na het verval der gemeente.

Nu men de eenheid des lichaams heeft verwaarloosd en miskend, kunnen er ook geen ambten (ouderlingen en diakenen) meer wezen, die alleen voor een geordende gemeente bestemd zijn, en is

het louter aanmatiging zekere geloovigen (of ook niet-geloovigen), door middel van menschelijke ordening of verkiezingen, zulk een ambt op te dragen; hoewel de Heilige Geest daarom niet opgehouden heeft (1 Cor. XII) verscheidenheid der gaven (bijv. herders, leeraars, evangelisten) uit te deelen, gelijkewijs Hij wil.

Genoemde broeders vormen daarom geen gemeente, met de ambten daaraan verbonden; maar vereenigen zich eenvoudig als geloovigen, die van 's Heeren wege gediend worden met de gaven, die Hij onder hen verleent, en waardoor Hij, in genade, hunne behoeften vervult. Als geloovigen vereenigen zij zich, en daarom nemen aan hun godsvereering, hun avondmaalsviering, hun bespreking des Woords geen ongeloovigen deel, al zijn hun bijeenkomsten voor ieder toegankelijk. Door niets toch is het begrip van de eenheid des lichaams meer verward en verloren geraakt, dan juist door de langzamerhand tot regel geworden samenwerking van geloovigen en ongeloovigen in hetgeen waartoe alleen de eersten bevoegd zijn. De bijeenvoeging door menschen van hetgeen - niet in graad, maar in wezen - verschilt, heeft natuurlijkerwijze veroorzaakt, dat de eenheid van hetgeen door God samengevoegd is, praktisch geheel verloren is gegaan. O, hoe jammer is hierdoor het getuigenis, dat de gemeente als één lichaam, onderscheiden van de wereld, behoorde af te leggen, verzwakt, ja, zonder kracht geworden!

Wel verre dus van in verbetering van de kerkelijke toestanden hunne hoop voor de toekomst te stellen - daar een kwaad nooit verbeterd worden kan - hebben deze broeders, als de ware hoop voor den Christen, de langvergeten belofte van Jezus, dat Hij komen zal om de zijnen tot zich te nemen, leeren beschouwen. In de verwachting van die komst wenschen zij zich afgezonderd te houden van de wereld en wereldsche godsdienst, gelijk de Apostel Jakobus (1: 27^e) ons leert, en niet een ander juk aan te trekken met de ongeloovigen, gelijk de Apostel Paulus ons zegt. (2 Cor. 6: 14^a.)

Niet echter, alsof zij onverschillig zouden zijn voor die wereld, of onbarmhartig genoeg om haar aan het vreeselijk lot, dat hun wacht, die er niet aan ontvlieden, over te laten; maar, gelijk juist het verhaal van Meijer's levensloop mede bewijzen zal, aan »alle creaturen" het evangelie der genade verkondigende. Zij doen dit ook aan de verre heidenen; niet echter door middel van zendinggenootschappen, maar gedrongen door de liefde van Jezus, geroepen, verzorgd en geleid door Hem. Alle kinderen Gods, die een anderen weg bewandelen, hebben zij niettemin hartelijk lief; en wenschen hun de verzekering te geven, dat het hun niet te doen is om »nieuwe leeringen" te verkondigen of toe te passen, maar veelmeer om, bij de erkenning van hun persoonlijke zwakheid en gebrek, te »volharden in de leer der Apostelen, en in de gemeenschap,

en in de breking des broods, en in de gebeden.”
(Hand. 2: 42.)

Spoedig won Meijer onder de broeders, met wie hij nu in aanraking gekomen was, door den diepen, in 't lijden gelouterden ernst, met welken hij voor God en menschen onberispelijk wandelde; door het kinderlijk geloof, waarmee hij al zijn aanlegenheden aan de leiding zijns Heeren overgaf; en door de innige liefde, met welke hij zich aan hen verbond, de algemeene achting in hooge mate. Men zag gaarne in hem over het hoofd de vreemde manieren en de geringe vaardigheid om zich uit te drukken in de Engelsche taal; want men gevoelde het aan zijn vurige gebeden, wanneer hij zich voor den Heer in zijn moedertaal uitstortte, en zelfs aan zijn gebroken stamelen, wanneer hij beproefde in 't Engelsch zijn gedachten over het Woord Gods uit te spreken, dat onder deze onoogelijke, bijna ruwe schaal een edele kern verborgen lag.

De behoefte om aan de heidenen het evangelie te brengen week, overigens, bij Meijer geen oogenblik op den achtergrond. Dat hij geroepen was tot het werk onder de heidenen, was en bleef hem onomstootelijk zeker; langs welken weg hij daartoe zou geraken, dat was hem vooralsnog duister. Maar hij vertrouwde het zijnen God toe, met een geloof, dat niet twijfelde, dat Hij zelf hem ook daarin, onmiddellijk en met trouwe hand, zou leiden. In

het algemeen begon zich juist in dezen tijd bij Meijer die kinderlijke verhouding tot den Heer te ontwikkelen, welke uitgedrukt wordt in het woord des Apostels: »De Heer is nabij. Wees in geen ding bezorgd, maar laat al uwe begeerten door bidden en smeeken, met dankzegging, bekend worden voor God". (Fil. 4: 6.) Twee dingen waren hem duidelijk, vooreerst: dat hij om Jezus wil bij God in genade aangenomen en Zijn geliefd kind was; ten tweede: dat deze zijn genadige God en Vader, om de eere Zijns eigenen Naams, het hem aan geen goede gave zou laten ontbreken. Waarom zou hij dan nog bezorgd zijn, en door wantrouwen zijn lieven, rijken en machtigen Vader in Christus onteeren? Meijer wenschte voortaan slechts ééne zorg te hebben, namelijk, zijnen God niet door ongeloof te bedroeven. Alle andere zorgen bad hij zich van het harte weg.

Op zekeren avond werd in een der vergaderingen een brief voorgelezen uit Demerary, van een zending, die met deze broeders nauw verbonden was. Deze brief schilderde de uitgestrektheid van het zendingsveld in die streken; den toegang, welchen de Heer daar aan zijne dienstknechten geopend had; den zegen, door Hem tot nu toe op het werk verleend; en ten slotte bevatte hij een dringende bede om meerdere arbeiders en spoedige hulp. Meijer erkende hierin eene roeping van den Heer. Hij bracht de zaak eerst voor zich zelve in het gebed; en nadat hij zich zijner roeping duidelijk bewust

was geworden, bood hij zich bij de broeders aan, om naar Demerary te vertrekken. Hij wist toen nog niet, dat, gelijk er onder deze broeders geen afzonderlijk predikambt, noch bezolding bestaat, zoo ook niemand als zendeling door menschen uitgezonden, noch in het buitenland door een bepaald inkomen onderhouden wordt.

Toen hij dit nu uit den mond zijner vrienden vernam, gevoelde hij zich daardoor zoo weinig bevreemd of teleurgesteld, dat het hem veeleer was, als kwam hij nu eerst recht in zijn element. Hij zag zich daardoor opnieuw en des te meer aan de onmiddellijke zorg en leiding van zijnen God overgegeven; en in dezen toestand gevoelde hij zich alleen op zijn gemak. Hij verklaarde, dat hij in het geloof naar Demerary zou trekken; de Heer zou voor hem zorgen. De broeders, van hun kant, verzekerden hem, dat zij, naar hun vermogen, volgaarne wilden medewerken, om de reis naar gindsche verre streken mogelijk te maken. Eene zaak echter kwam hun wenschelijk en in zeker opzicht bijna noodzakelijk voor, namelijk, dat Meijer als gehuwd persoon uit zou gaan. De gronden, welke door deze, aan ondervinding rijke, broeders daarvoor aangevoerd werden, moest onze Meijer billijken; alleen hierin verschilde hij van hen, dat hij niet - zooals zij voorsloegen - een jonge dochter uit Engeland, maar een Zwitsersche tot zijn hulpe zou nemen. Hij dacht, dat een Zwitsersche, zoo zij overigens een ware geloovige was, niet slechts gemakkelijker

zich naar zijn eigenaardigheden zou schikken, maar ook meer in staat en gewillig zou zijn tot het moeitevolle en aan ontbering rijke leven, hetwelk hem te wachten stond. Hij had nog wel niemand op het oog; maar hij vertrouwde, dat zijn lieve Vader ook hierin heerlijk voor hem zou zorgen.

Meijer besloot, na veel gebed en rijpe overweging, zelf zich naar zijn vaderland te spoeden, en zich van den Heer de hulpe te laten aanwijzen, die voor hem bestemd was. Het was een weg des geloofs, dien hij hierin volgde. Hij zag geen stap vooruit. Zelfs had hij geen geld voor de reize. Den avond vóór den gewonen afvaartstijd der stoomboot van London op Rotterdam, begaf hij zich naar de landingsplaats, en liep biddende de kade op en neer, voor welke het schip lag. Duizenden aan duizenden stroomden in joelende drukte hem voorbij; het geraas en gewoel der havenplaats gonsde van alle zijden om hem heen; maar zijn ziel was stil tot God. Daar komt een heer op hem aan, die hem vraagt, of hij met de gereedliggende stoomboot naar Holland dacht af te reizen. Meijer herkende in dien heer een broeder, dien hij menigmaal op de vergadering had gezien.

— »Zoo de Heer wil,» antwoordde hij, »zal ik morgen naar Zwitserland afreizen.»

— »Hebt ge al een plaats op de stoomboot genomen?»

— »Nog niet.»

— »Nu, kom dan mede,» sprak deze broeder,

nam onzen vriend bij den arm, ging naar het plaatsbureau, betaalde zelf den overtocht, en stopte den verbaasden Meijer nog wat geld in den zak. Toen gaf hij hem de hand tot afscheid, en spoedde zich heen.

Als door engelen gedragen en met de blijde zekerheid des geloofs, dat de Heer in genade zijn weg geleid had, kwam Meijer in Zwitserland aan. Zonder ons op te houden bij al de bijzonderheden van zijn verblijf in Zwitserland, en van de wegen, die de Heer daar met hem hield, zullen wij alleen mededeelen, dat hij in zekere Suzanne Senn, gouvernante bij drie jonge kinderen uit een aanzienlijke familie, en die vooraf met de beginselen van Meijer bekend was, de hem toegedachte hulpe vond, die hem onder veel en onbeschrijfelijk lijden, tot aan zijn dood toe, als een heldin ter zijde is blijven staan. Op denzelfden dag, dat hij met haar door het huwelijk verbonden werd, vingen zij de reis over Bazél, den Rijn langs, naar Engeland aan. Zij kwamen gelukkig te London, en hadden nog drie weken op de afvaart van het schip te wachten. Wat zij aan kleederen voor een tropisch klimaat en als uitrusting voor een zeereis noodig hadden, werd hun in ruime mate door de liefde der broeders verschaft.

De dag der afvaart was bepaald. 's Avonds te voren zou in de vergadering der broeders nog een collecte plaats hebben, om de kosten van de zeereis te bestrijden.

Daar kwam onverwacht het bericht, dat het schip reeds denzelfden dag zou uitgeilen, waarop 's avonds de collecte bepaald was. Daarover geraakten de broeders in verlegenheid. Meijer's vrouw nu had niet alleen iets geërfd van hare ouders, die vroeg gestorven waren, maar ook in tien jaren, die zij onder vreemden doorgebracht had, nog wat gespaard. Dit sommetje had zij bestemd, om de kosten harer huiselijke inrichting in Demerary te bestrijden. Meijer vroeg haar evenwel, of zij dit geld niet voor de reis zou willen overgeven. Het was hem toch zwaar van anderen geld aan te nemen, zoolang hij zelf nog had, vooral daar menigeeen, wat hij aan de collecte gaf, met hard werken en veel zweeten moest verdienen. Zijn vrouw kon dus niet weigeren. Het geld was juist voldoende om de zeereis te betalen. Deze en gene stak hun nog iets toe, zoodat zij een guinje of wat over hadden.

Door twee broeders vergezeld voeren zij de Theems af tot Gravesend, om van daar met een bootje het zeilreë liggend schip op te sporen. Na lang roeien vonden zij in het laatste oogenblik het schip, dat, behalve hen, nog twee passagiers overvoerde. De reis was over het geheel voorspoedig. Bij schoon weder predikte Meijer op het dek. Eenmaal hadden zij een hevigen storm door te staan, die een nacht en dag aanhield, doch toen gelukkig bedaarde. Na een vaart van 53 dagen was Demerary bereikt. Op nieuwjaarsdag 1840, juist bij het opgaan der zon, lag de stad Georgetown voor de oogen der

reizigers. Meijer en zijn vrouw bogen in de stille kajuit nog eens hun knieën voor den Heer, opdat Hij hen voorspoedig zou maken in hetgeen, waartoe zij zich overgegeven hadden.

TWEEDE AFDEELING.

Engelsch Guyana en Meijer's eerste arbeid aldaar.

Omstreeks het jaar 1740, dus juist een eeuw vóór Meijer daar aankwam, lieten zich bij de rivier Demerary aan Zuid-Amerika's noordwestelijke kust, welke den naam van Guyana draagt, eenige Nederlandsche kolonisten neder, aangelokt door de verbazende vruchtbaarheid van den grond en den gemakkelijken toegang der rivier, die verscheidene mijlen landwaarts in bevaarbaar is. Zij bouwden daar een kleine stad, welke zij den naam gaven van Stabroek, ter herinnering aan het vlek van dien naam, dicht bij Antwerpen gelegen, waar de meesten van hen, die zich daar vestigden, geboren waren. Te gelijkertijd kwamen in die streken ook Engelschen en Franschen aan, die, evenals zij, de kust met plantages van allerlei aard bedekten, en door de bebouwing van den weelderigen bodem groote rijkdommen wonnen. Meer dan een halve eeuw woonden die verschillende volkplanters in vrede naast elkander. In 't oorlogsjaar 1803 namen de Engelschen echter de geheele kust voor zich in beslag, tot, bij den vrede, het heerlijke land onder

Engeland, Nederland en Frankrijk verdeeld werd. Het Engelsche gedeelte, met de hoofdstad Stabroek, (later Georgetown genaamd, ter eere van den koning van Engeland) ligt het westelijkst; het Fransche deel, met de hoofdstad Cayenne, het oostelijkst; en het Nederlandsche, met de hoofdstad Paramaribo, beslaat het midden. Engelsch Guyana, met hetwelk wij hier te doen hebben, strekt zich ongeveer 100 uren langs de kust uit, terwijl landwaartsin de kolonie zich ongeveer 50 à 80 uren uitbreidt. Vier schoone rivieren doorsnijden het Engelsche gebied: de westelijkste en tevens de grootste is de Essequibo; de daaropvolgende Demerary is veel kleiner, maar gemakkelijker te bevaren, waarom de Nederlanders ook aan hare uitwatering de stad Stabroek bouwden; de derde is de Berbice, waaraan, niet ver van hare monding, de stad Nieuw-Amsterdam ligt; de vierde, de Corentijn, maakt de grensscheiding tusschen Engelsch en Nederlandsch Guyana uit.

Tijdens de overgave dezer kolonie aan de Engelschen bevonden er zich 130 groote plantages, op welke in rijken overvloed koffie, suiker, cacao, katoen, pisang, rijst, indigo, enz. gewonnen werd. In één jaar werd dikwijls, alleen aan koffie, meer dan 12 millioen pond uitgevoerd. Tot het jaar 1838 werd de arbeid in die plantages meest verricht door 70 duizend negerslaven, terwijl slechts 2 duizend Europeanen en 4 duizend Mulatten (uit Europeanen en negers voortgesproten) zich op het geheele gebied bevonden. In Georgetown zelf, dat ongeveer

800, meest houten, maar goed bewoonbare huizen telt, woonden nagenoeg 1500 blanken (Engelschen, Nederlanders en Duitschers) benevens 2000 vrije Mulatten en 1000 neger-slaven, die tot het huiswerk gebruikt werden. Aan de gruwelen van de slavernij werd echter in 't genoemde jaar 1838, ten gevolge vooral van de pogingen van den Engelschen menschen-vriend Wilberforce, een einde gemaakt; en toen Meijer Guyana's grond betrad, bevonden er zich 50 duizend negers, die meest als vrije arbeiders op de plantages woonden. Anderen dreven handel, of bebouwden hunne kleine vrije eigendommen.

Uit dezen toestand ontsproot voor Meijer een groot voordeel, namelijk de vrijheid, waarmee nu overal aan de negers het evangelie mocht verkondigd worden. Terwijl het vroeger van de planters afhing, of zij aan hunne slaven het bezoeken van school en kerk wilden toestaan, kon thans niemand de negers daarin hinderen; en dit was des te gewichtiger, daar juist de negerbevolking aan deze kust allereerst het hoofddoel van Meijer's zendingsarbeid zijn zou.

Overigens was Meijer niet de eerste, en ook niet de eenige, die het heil der negers aan deze kust zocht. In Georgetown, zoowel als op de verstrooide nederzettingen in den omtrek, woonden verscheidene kinderen Gods, die reeds lang het werk der evangelieverkondiging aan de zwarten hadden behartigd. Onder dezen waren ook eenige mannen en huisgezinnen, die evenzoo wandelden als Meijer, en aan wie hij brieven van aanbeveling van zijn vrienden in Engeland had medegebracht.

Met slechts weinig have en goed, maar met een onbepaald vertrouwen op Gods vaderzorg, stapte Meijer met zijn vrouw op Guyana's grondgebied aan wal. De kapitein van het schip, waarin zij de reis afgelegd hadden, een vriendelijk en welwillend man, geleidde hen door de stad, en wees hun zelf het huis, aan welks bewoner Meijer een brief van aanbeveling had meegekregen. Het was een waar-dige, christelijke familie, waarin de beide vreemde-lingen met de hartelijkste liefde opgenomen werden. De man des huizes bood zich aan tot elke dienst, waarmee hij hun van nut kon zijn. Allereerst moest Meijer navraag doen naar het verblijf van een dienstknecht Gods, den zendeling Strong, die reeds een reeks van jaren in deze kolonie werk-zaam was, en aan wie Meijer, volgens den wensch der broeders in Engeland, zich voorloopig zou aansluiten. Het bleek nu terstond, dat de familie, bij welke Meijer zich bevond, in innige vriend-schapsbetrekking met Strong verkeerde; en daar Strong niet verre van Georgetown op een plan-tage woonde, werd er besloten nog denzelfden dag de reis daarheen te aanvaarden. Na het middag-maal kwam er een rijtuig voor, dat Meijer en zijn vrouw met hunne bagage zou overvoeren. Een zoon des huizes vergezelde hen. Spoedig was Petershall - zoo heette Strong's woonplaats - be-reikt. Hij zelf was juist afwezend, om onder de zwarten, die den oostelijken oever van de Demerary bewoonden, te arbeiden; maar zijn vrouw was te

huis. De woning was een groot, maar eenvoudig houten gebouw, waarvan de geheele benedenverdieping tot een zaal voor school en vergadering was ingericht, terwijl daaromheen ruime en breede gaanderijen liepen. Boven deze zaal waren de kamers, die door het huisgezin van Strong bewoond werden. De kosten voor dit gebouw waren, voor 't grootste gedeelte, door vrijwillige bijdragen van de zwarte broeders bijeengebracht. Zoodra het rijtuig stilhield, trad de waardige vrouw van Strong de groote zaal uit, waarin zij juist bezig was zondagschool te houden met de negers, en heette hare gasten welkom. Op het hooren van Meijer's naam was zij innig verblijd, en noodigde hem met zijn vrouw in de zondagschool. Welk een aanblik! Dáár zaten meer dan 300 personen - van den zwarten neger tot den nagenoeg blanken half-mulat; van het kleine vijfjarige kind tot den grijsaard en het oude moedertje - allen bezig het dierbare Woord Gods te lezen. Toen hun met weinige woorden gezegd werd, wie daar binnengekomen waren, en met welk doel zij kwamen, glinsterden spoedig alle aangezichten van hartelijke blijdschap. Daarna sprak ook Meijer eenige woorden tot hen - de eerste, waarmede hij zijn loopbaan als zendeling begon. Deze oogenblikken bleven hem en zijn vrouw onvergetelijk.

Niet lang daarna, kwam Strong zelf van zijn uitstap terug, en begroette zijn gasten met broederlijke liefde en blijdschap. Bijna gelijktijdig trad nog een derde broeder in de dienst des Heeren het gast-

vrije huis binnen. Dit was een jonge, ongehuwde broeder, die nog maar weinige maanden in Guyana zich bevond, en nu sedert eenigen tijd in het negerdorp Craig, nagenoeg drie uren de Demerary opwaarts, aan het werk was. Nu konden juist de drie broeders gemeenschappelijk de vraag bespreken en voor den Heer brengen, waar Meijer zijn zendingswerk zou aanvangen. Eerst scheen het wensche-lijk, dat Meijer zich zou vestigen op de plantage, aan de overzijde der rivier, van waar Strong zoo even teruggekeerd was. Zij lag ruim een uur van Petershall, en telde reeds vele geloovige zielen. Daar er te Petershall toch genoeg te doen viel, en de verzorging van dit verwijderde station te zwaar werd voor Strong's krachten, scheen het raadzaam Meijer daarheen te laten gaan, om er dit werk over te nemen. Doch bij rijpere overweging kwamen de broeders tot een ander besluit. Op genoemde plantage was reeds een gehuwd onderwij-zer woonachtig; terwijl in het drie uur verwijderde Craig niemand was dan de ongehuwde broeder, die zoo even met Meijer als gast bij Strong was aangekomen. Zou het niet raadzamer zijn, wanneer Meijer met zijn vrouw naar Craig gingen; en daarentegen de ongehuwde broeder zich naar dat station begaf, waar hij in het huis van den gehuwden onderwijzer de noodige huiselijke verpleging kon vinden? Na aanhoudend gebed werd dit denkbeeld tot een bepaald besluit verheven.

Broeder en zuster Meijer bleven nog eenige dagen

onder het gastvrije dak van Petershall, en verkwikten zich aan den krachtigen geloofsmoed van den waardigen Strong en de warme liefde zijner dierbare gade. In weinige dagen werd er een innige liefdeband tusschen deze beide echtparen gelegd; die bleef bestaan, tot de Heer éénerzijds zuster Strong, en anderzijds broeder Meijer in de ruste deed ingaan.

Eindelijk kwam de dag der afreize naar Craig. Strong vergezelde broeder en zuster Meijer en den anderen jongen broeder daarheen, zoowel om de eersten bij de broeders in te leiden, als om den laatsten met zijn weinige have weer vandaar mee te nemen. Het was een droevige aankomst. Want zoodra werd het niet onder de broeders te Craig ruchtbaar, dat hij, die hun tot hiertoe onderwijs gegeven had, en dien allen zoozeer liefhadden, hen zou verlaten, terwijl Meijer hun nog vreemd en onbekend was, of er ontstond algemeene droefheid, die zich vooral bij het afscheid op den volgenden dag op de roerendste wijze lucht gaf. Wien zal het verwonderen, dat dit bij onzen broeder Meijer een strijd te voorschijn riep? In plaats toch van, zooals hij gewenscht had, een arbeidsveld te verkrijgen, dat tot nu toe niet ontgonnen was, en waar dus ook een zwakke en nog weinig ervaren arbeider met vreugde zou opgenomen worden, moest hij hier als een indringer voorkomen, die den beteren arbeider verdrong. Doch hij boog zich voor zijnen God, die hem, zonder zijn eigen toedoen, hierheen ge-

voerd had; en werd rijkelijk vertroost door de zekerheid, dat de Heer, die de harten tot den vertrekken broeder geneigd had, ook hem de deur der harten ontsluiten zou. En hem geschiedde naar zijn geloof. Na korten tijd bezat Meijer met zijn vrouw geheel het vertrouwen en de liefde der kudde; en werd hij voor velen, die nog verre waren, een hulpe ten eeuwigen leven.

Craig lag aan den oever van de Demerary, en was het middelpunt van een niet gering aantal daaromheen liggende plantages, die het eigendom van Europeanen waren, en door vrije negers werden bearbeid. Daar naast lagen kleine eigendommen van onafhankelijke mulatten en negers, die door dezen zelf bebouwd werden. Voor den zending had broeder Strong, met behulp van de geloovige negers aldaar, een kleine woning gebouwd, en die van het allernoodigste voorzien. Hoe waren Meijer en zijn gade te moede, toen zij de woning betrokken, en alles gereed vonden, wat tot hunne huishouding onontbeerlijk was! Zij waren van London uitgegaan zonder eenig huisraad; zij waren op Guyana's grondgebied aangekomen zonder geld, op een paar daalders na, die zij in den zak hadden; zonder een zendingsbestuur in Europa, dat voor hun onderhoud instond; zij hadden het zendingsveld betreden, gelijk de discipelen van Jezus, tot welke Hij bij hun uitgaan gezegd had: »verkrijgt u noch goud, noch zilver, noch koper in uwe gordels, noch male tot den weg,» enz. Maar zij waren uit-

gegaan evenzeer in vast vertrouwen op dat andere woord des Heeren: »Een arbeider is zijn voedsel waardig.» Zóó waren zij uitgegaan; en ziet, hoe vriendelijk had de hemelsche Vader, die de vogelen des hemels spijzigt, en de leliën des velds bekleedt, ook voor hen gezorgd! Nu hadden zij nog meer, dan zij zouden hebben durven verwachten. »Wij leefden zeer eenvoudig», schrijft zuster Meijer aangaande den tijd van hun verblijf te Craig, »meestal aten wij soep, wat groenten, en thee zonder melk; maar onze lieve zuster Strong zond ons elken Zaterdag een stuk rundvleesch, een flesch melk en wat brood; en recht zusterlijk deelde zij met ons, wat de Heer haar beschikte.»

Meijer begon zijn arbeid onverwijd met al de geestkracht, die hem eigen was. De geloovigen waren niet talrijk, maar zeer verstrooid wonende. De voorname vergaderplaats was Craig zelf, waar hij iederen zondagmorgen het woord des heils verkondigde. Daar waren dan ook zeer velen bij tegenwoordig, die nog geen vrede hadden. Menigeen van deze laatsten kwam na afloop der prediking bij Meijer aan huis, om nader met hem te spreken, en aan verscheidenen werd dit gezegend, zoodat zij tot het geloof en den vrede door Christus kwamen. 's Namiddags had hetzelfde plaats op de plantage Vriendschap, ongeveer een uur van Craig gelegen, zoodat Meijer dikwijls tot in den nacht door heilbegeerigen omringd was. Op dezelfde plantage hield Meijer elken dag, des morgens en des middags,

school met een groot aantal neger- en mulattenkinderen - een taak, die even gezegend als uitputtend was. In den beginne ging Meijer, trots de gloeiende zonnehitte, te voet heen en weer, hoewel broeder Strong hem een paard toegezonden had, om tot zijn dagelijksche tochten te dienen. Eerst toen hij het gevaar inzag, kon hij er toe besluiten van het paard gebruik te maken.

Tweemaal in de week was des avonds, zoowel in Craig, als op de plantage Vriendschap, vergadering van geloovigen, waarbij Meijer tegenwoordig was. Alleen de zaterdag-namiddag, als wanneer er geen school was, bleef hem overig tot uitstapjes naar de omliggende plantages en negerdorpen. En van dezen tijd maakte hij ook een trouw gebruik. Dan was hij gewoon opwaarts de rivier langs te gaan, riep de lieden op de plantages bijeen, en predikte hun in de open lucht of in ruime negerhutten het woord des kruises. En deze uitstapjes waren zóó gezegend, dat spoedig op verschillende punten kleine vergaderingen van geloovigen ontstonden.

»Wat ons het meest deed lijden,» schrijft zuster Meijer »was het gebrek aan drinkwater. Wij hadden niets achter het huis dan een kleinen vijver met stilstaand water, dat wij bij het koken gebruikten; maar het wemelde van groote kikvorschen, en dikwijls zagen wij er slangen uit drinken. Bovendien verzamelden wij in den regentijd het neerstroomende water in een kleine regenton; maar die was in het drooge jaargetijde spoedig leeg. Uit de rivier

te drinken was niet mogelijk, daar zij, zoo dicht bij de kust, slechts zoutachtig water bevat. Eens leed ik zoo vreeselijk van den dorst, dat ik een buurman, die verscheidene regentonnen om zijn woning had, een glas water verzocht. Dit ging mijn lieven man zóó ter harte, dat hij besloot een goed eind ver de rivier op te varen, en in een zijriviertje versch water te halen. Ik gevoelde mij daarbij niet op mijn gemak, en had liever met mijn man willen bidden, dat de Heer ons een regenbui zenden mocht. Meijer besloot niettemin zijn plan uit te voeren, zette zich op een zaterdagmiddag met een zwarten knaap, die bij ons woonde, in de boot, waar hij de ledige regenton in geplaatst had, en voer af. Ik zat mijn zwarte schoolkinderen te onderwijzen. Op eens overviel mij zulk een angst over mijn man, dat ik in het gevoel, dat hij met een doodsgevaar worstelde, in een andere kamer mijn beklemd gemoed voor den Heer uitstortte. De Heer vernam mijn geschrei, en gaf mij de verzekering der verhooring, zoodat ik in rust en vrede tot mijn schoolkinderen kon terugkeeren. Er verliep omtrent een uur; toen ik iemand den trap hoorde opgaan. In de overtuiging dat dit niemand anders dan mijn man kon zijn, ijelde ik hem na, maar vond de slaapkamer gesloten. Op mijn verzoek deed hij mij open, en zijn doornatte kleederen bevestigden mij op het eerste gezicht de waarheid van mijn voorgevoel. De boot was op de terugreis omgekanteld; en reeds worstelden mijn man en de

knaap, die beiden niet zwemmen konden, met den dood, toen de Heer eenige mannen aan den oever zond, die onmiddellijk ter redding toeschoten. Twee dagen daarna brachten zij ons een vat met versch water, en de Heer zelf zond ons een kostelijken regen."

De inspanning, welke Meijer zich in dezen tijd oplegde, en vooral de achteloosheid, waarmede hij gewoon was zich bij zijne wandeltochten aan de gloeiende zonnestrallen bloot te stellen, schokten spoedig zijn anders zoo krachtige gezondheid. Na vijf maanden verblijf in Craig begon hij aan hevige hoofdpijnen te lijden, en spoedig lag hij in een geweldige, heete koorts. Men zond om den dokter, die twee uur ver woonde. Toen deze kwam, had de ziekte reeds zulk een hoogte bereikt, dat de geneesheer zelf aan de mogelijkheid van herstel twijfelde. Meijer lag in de hevigste koortshitte te ijlen. Eenige zwarte broeders haalden broeder Strong, die een tweeden geneesheer medebracht, welke echter ook geen raad meer wist te geven. Terwijl de dokters raadpleegden, lag zuster Meijer met broeder Strong in een andere kamer tot God te roepen. En ziet, de kracht van de koorts werd gebroken, het bewustzijn keerde terug, het dierbare leven was gered.

Onder Gods zegen kwam Meijer weer spoedig tot zijn krachten, en kon na eenige weken zijn arbeid hervatten. Nu kwam er daarentegen een ander bezwaar. De eene geneesheer had vijf visites ge-

maakt van *f* 12.50 elk, dat was te zamen *f* 62.50. Hoe zou Meijer een dergelijke som betalen! Hij ging tot dien God, die zijn leven pas zoo wonderbaar gered had; en zonder dat hij ook maar aan iemand in de verte iets had laten blijken, kwamen de negerbroeders hem ter hand stellen, wat zij uit vrije beweging hadden afgezonderd, en hetwelk juist de vereischte som bedroeg. De andere geneesheer wilde volstrekt geen betaling aannemen.

Omstreeks dezen tijd kwam een andere trouwe medearbeider, broeder Aveline, naar Craig, om Meijer te bezoeken, en sloeg hem een zendingsreis voor tot aan de watervallen van de Demerary, dat door Meijer en zijn vrouw met blijdschap werd aangenomen.

De tocht werd afgelegd in een grootere boot, die van achteren met een tent voorzien was, en door eenige negerbroeders werd geroeid. Des namiddags afgevaren, bereikten zij tegen middernacht een plaats, waar vroeger een zendeling gewoond had. In de kleine woning, welke dezen zendeling voormaals tot verblijf gediend had, huisde nu een geloovig negerpaar. »Wij riepen de lieden op,» schrijft zuster Meijer, »en spoedig werd de huisdeur geopend. Er waren nog twee ledige kamers, en broeder Aveline zeide, dat wij nu de zachtste planken van den grond maar moesten uitkiezen, om op te gaan slapen, want van bedden zou hier geen spraak zijn. Maar op dit oogenblik kwam een negerin toegelopen, die in gebroken Engelsch

zeide: Ik hoor de stem eener missie (vrouw); missie moet niet op den grond slapen; ik zal een bed brengen, dan kan missie daarop slapen. De goede negervrouw kwam ook spoedig met het beste van een bed, dat zij bezat, en spreidde het voor mij op den grond. De Heer vergelde het haar."

Den volgenden morgen zetten zij hunne reis voort. Op elke plantage, in elk dorpje predikten de beide broeders beurtelings voor de negers, die hen met groote vreugde overal verwelkomden en van ververschingen voorzagen. De Heer gaf groote kracht en rijken zegen tot het woord. Dikwijls geschiedde het, dat de bezitters of opzichters van plantages, die zelf niet gunstig jegens het evangelie gezind waren, toch aan hunne onderhoorigen verlof gaven de evangelieverkondiging bij te wonen. Over het algemeen moest getuigd worden, dat het Woord Gods in deze streken, nog zoo kort te voren door de afschuwelijke slavernij vol van allerlei ellende, een ongehinderden en gezegenden loop had. Deze reis, van welke broeder en zuster Meijer naar lichaam en ziel verkwikt terugkeerden, was nog in een ander opzicht van groote betekenis voor onzen broeder. Eenige malen, namelijk, gebeurde het, dat de reizigers enkele roode Indianen over de rivier zagen gaan, zonder dat zij nogtans gelegenheid hadden met hen in aanraking te komen. Het zien van deze arme kinderen der wildernis, die nog niets van den naam en de liefde van Jezus wisten, vulde onzen Meijer met diep medelijden en innige

ontferming. Hij kon ze niet weêr vergeten; en de gedachte van tot hen te gaan, en zijn leven voor hen op te offeren, begon toen voor het eerst in zijn ziel post te vatten. Hij sloot echter deze indrukken en gedachten in zijn binnenste op, en wachtte onder veel gebed op een duidelijke aanwijzing van zijnen God. Vooralsnog zag hij zich zijn arbeid onder de negers aangewezen.

Verblijf te Victoria en Oranje-Nassau.

Om de drie maanden was er te Petershall, bij den zendeling Strong, bijeenkomst van de werkende broeders in die streken. Dit waren voor hen, die er aan deel namen, tijden der verkwikking van het aangezicht des Heeren. Dan sterkte men elkander in het Woord Gods en het gebed; men deelde elkan- der zijn ontmoetingen en ervaringen mede; en zocht bij voorkomende moeielijkheden door gemeenschappelijke smeekingen de wenken en aanwijzingen te leeren kennen van Hem, die beloofd heeft »ziet, Ik ben met u.»

De eerste maal, dat Meijer, na de genoemde reis, zich met zijn vrouw op een dergelijke conferentie bevond, was het een ieder der aanwezenden duidelijk, dat Meijer's gezondheid en krachten niet weinig verzwakt waren, hetwelk tot den voorslag leidde, dat hij van Craig voor eenige weken naar

de zee kust zou gaan, om onder den invloed der verfrisschende zeewinden zijn verslachte krachten een weinig te herstellen. Hoe ongaarne onze vriend zijn arbeidsveld verliet, zoo zag hij toch in het gemeenschappelijk gevoelen der broeders een aanwijzing van God, en keerde den zelfden avond nog naar Craig terug, om de noodige maatregelen te treffen.

In een kleine boot namen Meijer en zijn vrouw des avonds de reis aan. Halfweg werden zij door een klagend geluid verschrikt, dat van een eenzame plek aan den rechteroever tot hen doordrong. Alleen de aandrang zijner vrouw, die vreeselijk beangst was, weerhield Meijer ter hulp te snellen. Later vernamen zij, dat reeds vele reizigers op dezelfde plek den dood gevonden hadden; dewijl zich daar struikrovers ophielden, die op deze wijze de voorbijvarenden lokten, om ze dan te overvallen. Den dag, nadat Meijer daar voorbijgegaan was, vond men in de nabijheid van de bewuste plek dan ook een ledige boot, en iets verder het lijk van een vermoorden en geplunderden reiziger. De Heer had dus klaarblijkelijk zijn dienstknecht bewaard.

Victoria - de plantage waar Meijer zich nu nederzette - was het eigendom van negers, die deze bezitting hadden aangekocht. Een onderwijzer was reeds daar, en Meijer trok bij dezen in. Zijn taak was hier dezelfde als te Craig. Daar de streek zeer bevolkt was, vestigde hij een tweede school, die hij zelf dagelijks leidde; des zondags en in de

week hield hij vergaderingen en evangelieverkondiging; en de enkele zielen ging hij met zelfverloochenende liefde na. Elken dag legde hij verscheidene uren te voet af. Zich zelven te ontzien — daaraan dacht hij niet. Slechts al te spoedig openbaarden zich wederom de gevolgen van deze inspanning onder den brandenden hemel van Guyana. Na weinige weken werd hij door een zenuwkoorts aangetast, die hem drie weken als tusschen leven en dood deed zweven. De Heer richtte hem ook nu weer genadig op, zoodat hij langzamerhand zijn arbeid weer kon opvatten. De geneesheer - hoezeer zelf een man in de wereld - bewees Meijer veel goedheid en liefde, en weigerde ten slotte iets van hem aan te nemen.

Met denzelfden ijver, en zonder zich, evenmin als te voren, over zich zelven te bekommeren, ging Meijer nu zijn weg weer voorwaarts. Noch de verzengende hitte van Guyana, noch de koortsverwekkende uitdamping van de rivierstreek, noch het gevaar eener leefwijze, als die der inboorlingen, beschouwde Meijer als der moeite waard, waar het gold zielen voor het verderf te waarschuwen, en voor het eeuwige leven te gewinnen. Ook het herhaalde instorten van zijn overigens ijzersterk lichaamsgestel beschouwde hij niet als een waarschuwing, om rekenschap te houden met de maat zijner krachten. Nu traden zijn meer bezonnen vrienden tusschenbeide. Zij zagen duidelijk, en de geneesheer had het ook onverholen uitgesproken,

dat Meijer bij zoodanig werken in dit klimaat bezwijken moest; en ten slotte begon men Meijer te bewegen zoo spoedig mogelijk deze kust te verlaten, en naar Noord-Amerika over te steken, waar de Heer zeker ook wel werk voor hem zou hebben. De zwarte broeders hielden een collecte om de reis voor hem te betalen. Meijer kon zich overigens maar moeielijk met de gedachte verzoenen, de heidenwereld vaarwel te zeggen; en poogde zijn herstelling te doen gelden, als een bewijs, dat hij hier zou blijven. Maar zoo taai en ontoegeeflijk als hij was tegenover de kinderen der wereld, zoo gewillig was hij zich te buigen voor een besluit, door zijne broeders onder vereenigd gebed genomen. Met diepe smart gaf hij toe. Zijn vrouw, die intusschen met een kindje was verbljyd geworden, zou voorloopig in Petershall bij Strong blijven, tot Meijer een werkkring in Noord-Amerika gevonden had, als wanneer zij hem volgen zou. Na deze afspraak vertrok Meijer. Over het zevenmaandsch verblijf van onzen vriend in Noord-Amerika valt niet veel te zeggen. Hij gaf onderwijs in het Duitsch aan eenige Amerikanen, waardoor hij in zijn onderhoud kon voorzien, en sprak dikwijls in openbare bijeenkomsten. Zijn gezondheid nam zichtbaar toe, en daarin scheen een wenk te liggen, dat hij daar blijven zou. Hij schreef naar Petershall, dat zijn gezin hem volgen zou, zoodra de gelegenheid zich daartoe aanbood.

Zijn vrouw zat ondertusschen niet stil. Dewijl

zuster Strong lijdende was, en onbekwaam om haar werk in de scholen vol te houden, werd zij hierin door zuster Meijer vervangen, die tot grooten zegen was voor jong en oud. Over het geheel ging het werk in en om Petershall krachtig vooruit. Strong, een man van veel gaven als spreker, rijk aan kennis, en toch eenvoudig en verstaanbaar, begon te dier tijd in het naburige Georgetown, op een voor die stad tot nu toe ongewone wijze, te arbeiden. Reeds lang vond men er een kleine vergadering van geloovigen, die voor 't grootste gedeelte door zijn dienst tot den Heere waren gebracht; doch om ook de groote schare meer onder zijn bereik te krijgen, ving Strong aan elken Zondagnamiddag in de open lucht te prediken. In den beginne werd door honderden daarnaar geluisterd, hoewel ook de tegenkanting van de vijanden niet uitbleef.

Onder de hand begon zuster Meijer toebereidselen te maken voor de afreis naar Noord-Amerika. Zij wachtte nog slechts op een laatsten brief van haar man, waarin zij nauwkeurige aanwijzing zou vinden, waar hem te ontmoeten — doch, ziet, daar treedt op een goeden morgen onze vriend Meijer zelf de kamer in, waar de familie Strong juist huiselijke godsdienstoefening hield!!.. Van *alle* brieven zijner vrouw en zijner vrienden had hij in al die zeven maanden er niet één ontvangen; en in de zorg over hen, had hij zich opge maakt, en was teruggeijld naar Guyana's kust.

Zoo onverwacht dit wederzien was, zoo opmerkelijk kwam het allen broederen en zusteren in

Petershall voor. Het werk aan de kust nam voortdurend toe; en de arbeiders waren, helaas! zoo weinigen! Bovendien zag Meijer er zoo gezond en sterk uit, dat men meende te mogen hopen, dat hij met eenige voorzichtigheid, onder Gods genade, tegen het klimaat zou bestand wezen. In het gemeenschappelijk gebed werd den Heer om licht gevraagd; en met blijdschap kwam men tot klaarheid, dat Meijer blijven zou.

Na weinige dagen ging Meijer met zijn gezin weer naar Victoria. De liefde der broeders had intusschen aldaar een huisje voor hem gebouwd, dat dicht bij de zaal gelegen was, waar vergadering en school gehouden werd. Deze laatste omstandigheid droeg veel bij om Meijer's krachten te sparen; want hij behoefde nu niet, verscheidene malen daags, een eind wegs door de brandende zonnehitte te gaan.

De negerbroeders namen met onbeschrijfelijke vreugde hun trouwen vriend weer in hun midden op, en zochten op alle manieren hun liefde voor hem aan den dag te leggen. Zij betaalden niet alleen met blijdschap een klein maandgeld voor ieder kind, maar hielden ook van tijd tot tijd een bijzondere inzameling voor hun geliefden onderwijzer, volgens het woord des Apostels: »Die onderwezen wordt in het woord, deele mede van alle goederen dengenen, die hem onderwijst.» Gal. VI: 6.

De school, die eerst 45 kinderen telde, bevatte er spoedig 90. Des Zondags verschaftte hij bovendien aan ouden en jongen gelegenheid om te leeren

lezen. Meijer begreep terecht, dat tot den geestelijken wasdom het lezen van Gods Woord door de negers zelve veel zou bijdragen. Een lust was het te zien, hoe grijze mannen en vrouwen ootmoedig op dezelfde bank zaten met hun kinderen en kleinkinderen, om zich te oefenen in de moeilijke kunst van spellen. En als het hun dan na lange pogingen gelukt was, een spreuk uit hun Testament alleen te lezen, o, welk een verrukking straalde dan op het aangezicht der oudjes. Behalve de vergaderingen des Zondags was er nog driemaal in de week bijeenkomst; eens tot het gebed, eens tot bijbellezen en eens tot prediking des Woords. Ook zuster Meijer hielp trouw in het werk Gods. Viermaal in de week hield zij een handwerkschool met negermeisjes, bezocht de zieken, en stond de vrouwen met raad en daad ter zijde.

Zoo snelde een jaar gelukkig daarheen! Het getal geloovigen nam voortdurend toe. Meijer had vooral de gave om met macht op het geweten der onbekeerden te werken, en hield altijd één avond in de week samenspreking met hen, die ontwaakt waren.

Ondertusschen kwamen twee broeders uit Engeland als medearbeiders in Guyana aan. Een hunner, die zich vooral op het onderwijzen had toegelegd, werd als helper voor Meijer aangesteld, en nam weldra de school geheel alleen waar, terwijl Meijer nu meer met de bediening des Woords bezig was. Deze verdeling van arbeid verlichtte onzen broeder aan de

ééne zijde zeer veel; maar zij gaf hem tevens aanleiding, om zijn werkkring meer en meer uit te breiden. Want zijn gedachten liepen dag en nacht slechts dáárover, zielen voor den Heer te winnen. Of daaronder zijn uitwendige mensch ook te gronde ging, daarnaar vraagde hij des te minder, hoe meer hij voelde, dat zijn tijd kort was.

Nauwelijks was de nieuwe arbeider hem dan ook te hulp gekomen, of Meijer begon in verschillende richtingen uitstapjes te maken, om het zaad des Woords ook aan zulke plaatsen te strooien, die tot nu toe verzuimd waren. Op een dezer omwandelingen kwam hij tot het sterkbevolkte negerdorp Oranje-Nassau, ongeveer vier uur van Victoria, waar hij met zijn gewonen ijver den zwarten het evangelie verkondigde. Zijn woord werd zoo van harte aangenomen, dat de negers hem dringend verzochten weder te komen. Zulks deed hij ook met vreugde; en spoedig zag hij in, dat de Heer hier een groot werk voor hem had. Eenerzijds merkte hij bovendien op, dat Victoria in den nieuw aangekomen broeder een voldoende hulpe had gevonden; en anderzijds geloofde hij van den Heer geroepen te zijn, slechts zóó lang op eene plaats te blijven, tot de geloovigen aldaar zichzelve bouwen konden op hun allerheiligst geloof. (Judas vs. 20.) Hij besloot dus zich geheel te Oranje-Nassau te gaan vestigen. De negers boden hem een leegstaand huis aan, dat vroeger den opzichter der plantage tot woning had gediend; terwijl een Engelsche koop-

man, die daar een winkel hield, benevens zijn vrouw, zich bereid verklaarden hem zoo lang den kost te geven, tot ook zijn huisgezin daarheen kon overkomen.

Deze verplaatsing ging met veel geloofsbeproevingen vergezeld. Het huis, dat zij te Victoria bewoonden, was voor den zendeling, die daar wonen mocht, van het noodige huisraad goed voorzien. Meijer en zijn vrouw hadden dus geen recht er iets van mee te nemen. Zelf bezaten zij niets dan een rustbed, een hangmat en een kinderbedje. Dat was alles, wat zij konden medenemen. Door de liefde hunner zwarte broeders werden zij in staat gesteld het noodigste keukengereedschap aan te koopen; een tafel stond in het huis, dat zij te Oranje-Nassau zouden betrekken. Zoo trokken zij dan heen, als de zoodanigen, die niets hebben, en toch alles bezitten. Na verloop van een maand brachten de broeders van Victoria een ledikant met beddegoed, benevens eenig ander huisraad als een bewijs hunner liefde; en dikwijls kwamen zwarte zusters hun wat groenten of vruchten brengen. Voor het uiterlijke waren zij zeer arm, en toch hadden zij geen gebrek. Opmerkelijk was ook de hartelijkheid van den Engelschen koopman Glover en zijn vrouw. Beiden waren, toen Meijer naar Oranje-Nassau kwam, onbekeerd; maar door de evangelieverkondiging tot Jezus gekomen zijnde, werden zij lieve kinderen Gods, die de Heer dikwijls gebruikte als werktuigen zijner helpende goedheid

in uren van nood. Op een Zaterdagmorgen werd zuster Meijer eens zoo ongesteld, dat zij niets kon uitvoeren. Haar kindje was pas eenige maanden oud, een dienstbode hadden zij niet; Meijer moest dus de kranke moeder en het kind tegelijk verzorgen; en tijd om een middagmaal gereed te maken was er niet. Zij riepen tot den Heer om uitkomst. En ziet, daar komt het dienstmeisje van Glover's vrouw met een overdekten schotel aan, zeggende, dat hare vrouw om hunnentwil onrustig was geworden, en zich aangedreven had gevoeld hun een middagmaal te zenden.

Dikwijls gebeurde het, dat vrienden van de kust af- en aanreidsen, en dan gewoonlijk bij Meijer hun intrek namen. Zelf onmiddellijk uit Gods hand levende, had Meijer slechts zelden voorraad genoeg, om die gastvrijheid te beoefenen, welke in landstrecken, waar van geen logementen spraak kan wezen, algemeen aangetroffen wordt. Als nu Glover en zijn vrouw iemand tot Meijer zagen komen, zonden zij gewoonlijk koud vleesch en brood, of wat er voorhanden was, hetwelk zij ook elken Zaterdag deden, om hun het koken des Zondags uit te sparen.

Duidelijk gaf hun de Heer alzoo te zien, dat Hij aan hen dacht. Nooit vroegen zij iemand om iets, maar al hun zorgen stortten zij voor hun hemelschen Vader uit; en verwonderlijk was het, welke werktuigen Deze dikwijls gebruikte, om hunne nooddrift te vervullen. Eens, toen zij noch geld,

noch levensmiddelen in huis hadden, kwam een arme zwarte zuster uit Victoria hun wat koffie brengen. Het was haar loon voor den arbeid, dien zij op een koffieplantage had verricht. Toen zuster Meijer nu de koffie brandde, zag zij iets in de pan glinsteren; het was een geldstukje ter waarde van een kwartje, dat de arme zuster er in gedaan had, en dat juist toereikend was, om brood bij de koffie te koopen. »Zoo genadig verzorgde ons de Heer in tijden van nood;» schrijft zuster Meijer, »het is een groote zaligheid alleen van God af te hangen, hoezeer dit met menigen geloofsstrijd, en ook wel met verachting van de zijde der wereld gepaard gaat.»

Op zekeren tijd begon er te Oranje-Nassau een ziekte te heerschen, die vele offers eischte. Men onderhandelde met een verwijderden geneesheer, opdat deze tot hen zou overkomen. De geneesheer was bereid, op voorwaarde dat hem de woning zou afgestaan worden, welke Meijer met zijn gezin bewoonde. Daarover hadden de lieden van het dorp bij stemming te beslissen; en nu bleek het, helaas! dat de meerderheid meer op had met den arts voor het lichaam, dan met dien voor de ziel; over een maand moest Meijer het huis ruimen. Drie dagen voordat de maand om was, wisten zij nog niet waarheen. Van Victoria kwam het aanzoek om terug te komen; doch Meijer voelde zich juist niet aange trokken naar de plaats, waar hij het voor het uitwendige goed had, maar waar de hardste bodem en de zwaarste arbeid was. De tijd drong. Meijer

riep met zijn vrouw tot God! Daar kwam, twee dagen vóór zij het huis verlaten moesten, van twee kanten een geheel onverwachte hulp en wending. De ééne van de broeders in Victoria, die nagenoeg 400 gulden zonden, opdat Meijer een eigene woning zou bouwen. De andere van een christelijk vriend, die aan de rivier Essequebo over twee plantages het opzicht had, en daarom den tijd miste, zich voldoende bezig te houden met een klein getal geloovigen, die daar vergaderden. Deze vriend noodigde Meijer uit tot hem te komen, en dit werk van hem over te nemen.

Meijer, die nu een tijd lang aan de lieden te Oranje-Nassau den raad Gods verkondigd, en hun niets achtergehouden had van hetgeen zij ter zaligheid noodig hadden te weten, schreef dat hij naar de Essequebo over zou komen, verzocht de broeders in Victoria de 400 gulden te gebruiken tot het bouwen eener woning voor een anderen broeder, die misschien later naar Oranje-Nassau zou komen, en maakte zich tot de afreis gereed.

DERDE AFDEELING.

Meijer's arbeid in de nabijheid van de Essequibo en de Demerary.

I. TAMOTH MANOR.

De verschillende arbeiders in den wijngaard des Heeren mogen nog zoo onderscheiden zijn in hunne gaven en talenten, voor een ieder van hen blijft niettemin een levend geloof en een reine liefde de onmisbare voorwaarde tot een gezegenden en vruchtbaren arbeid. Zonder geloof zal men aan de redding van verlorenen wanhopen; zonder liefde zal men de armen en ellendigen verwaarloozen of vergeten. Geen wetenschap noch welsprekendheid kan het gebrek aan geloof en liefde vergoeden. Wel omgekeerd.

Johannes Meijer was van nature niet rijk begaafd. Zijn onderwijzers te Bazel hadden, ten opzichte van de studie, veel moeite met hem gehad. Het minst was een bijzondere taalgave bij hem op te merken geweest. Niettemin schrijft later de ijverige en talentvolle Strong, met wien Meijer in Guyana innig vertrouwd was: »Onze broeder was een man van groote geestvermogens en een bijzondere gave tot het aanleeren van talen." (*) Strong

---

(*) Zie: *Gospel Reminiscences in the West-Indies*, by Leonard Strong. London, Nisbet and Co.

lost zelf het raadsel op, als hij voortgaat: »wat meer dan overvloedig al zijn gebrek vergoedde, was zijn voortdurend wandelen in de liefde, zijn ongeschokt geloof aan het woord en de beloften zijns aanbiddelijken Verlossers, en zijn brandend verlangen om de boodschap des heils te brengen aan anderen.»

Meijer's bijzondere gave was de prediking van de liefde Gods aan verlorenen; en Strong, die eens een gesprek had met eenigen, die door Meijer's dienst uit de duisternis tot het licht gebracht waren, zegt: »Bijna nooit heb ik zulk een diepe kennis van zonde, noch zulk een blijdschap over de vergeving in Jezus' bloed waargenomen.»

Ziehier dus het geheim van het buitengewone gevolg, 't welk overal den arbeid van Meijer vergezelde. Zullen wij het nu gaan betreuren, dat hij in den gloed zijner zoekende en helpende liefde zoo spoedig zelf verteerd is?

Wij verlieten Meijer op de negerplantage Oranje-Nassau, bezig om zich tot de afreize naar de Essequebo gereed te maken. In de lente van 1843 kwam Meijer met zijn gezin aan de oevers dier rivier op de groote negerplantage Tamoth-Manor, die in eigendom toebehoorde aan een Engelschen broeder, den heer Barlow. Een aantal geloovige negers wachtten de reizigers aan den oever op; en daar het vaartuig, dat Meijer overvoerde, wegens de ingevallen ebbe niet landen kon, ijlden vele negers door het diepe slijk, om Meijer, zijn familie

en weinige have op hunne sterke schouders naar den oever te brengen. Niet minder hartelijk werd hij ontvangen onder het gastvrije dak van den heer Barlow.

Het werk, dat Meijer nu zou overnemen, bestond deels in het leiden van de negerschool, waartoe in Barlow's eigen huis een groote kamer gelijkvloers ingericht was, deels in de Zondags- en andere bijeenkomsten, welke in een daartoe bijzonder bestemd gebouw plaats hadden. In dit laatste gebouw zou ook onmiddellijk een woning voor Meijer worden gereed gemaakt, terwijl, zoo lang noodig, de heer Barlow hem bij zich hield. Reeds den volgenden dag begon Meijer zijn bezigheden.

De plantage Tamoth-Manor lag tamelijk ver de rivier op; en was juist daardoor meer in de nabijheid van de nederzettingen der roode Indianen, naar wie Meijer's hart vooral heentrok. Met eigenaardige gewaarwordingen vernam Meijer, dat op niet verren afstand, midden in de wildernis der oorspronkelijke wouden, aan de oevers van een klein meer, Indianen gelegerd waren. Dit liet hem geen rust. Hij gebruikte den eersten gunstigen dag, om tot hen te gaan. Na een vermoeienden marsch, in gezelschap van eenige negerbroeders, vond hij hunne tenten. Van groot gewicht, ook in de gevolgen, was de omstandigheid, dat de meesten van deze kinderen der wildernis een weinig Engelsch verstonden. Hij bleef een geheelen dag bij hen, en sprak hun over hetgeen zijn ziel vervulde, namelijk,

de liefde Gods tot verlorenen. Het was een beslissende dag in Meijer's leven. Van toen af stond het bij hem vast, dat hij onder de Indianen werken moest.

Onder hen, die zich op dezen beslissenden dag om den blanken leeraar schaarden, boeiden vóór alle anderen twee flinke, levendige knapen Meijer's hart en oog. Beiden droegen Engelsche namen. De een, Robert, was de zoon van den hoofdman; de ander, Henry, was een wees, en stond onder voogdijschap van des hoofdmans zuster. In Meijer's hart ontwaakte de wensch deze knapen zelf te verzorgen. Zou het niet mogelijk zijn, dat de Heer door de kinderen ook de harten der ouderen gewon? Hij verzocht den hoofdman hem de twee knapen toe te vertrouwen, opdat hij ze kon onderrichten; hij zelf zou hun kost en kleeren verschaffen. De Indiaan wilde eerst niets daarvan hooren; maar Meijer hield niet op; en toen de knapen hun eigen verzoek met het zijne paarden, beloofde de hoofdman den eerstvolgenden Zondag hen tot Meijer te brengen, en dan tegelijk eens te zien, hoe het bij hem toeging.

Weinige dagen vóór dien Zondag betrok Meijer zijn eigen woning; en ter bestemder tijd met het morgenkrieken stonden nagenoeg twintig Indianen, met den hoofdman en de twee knapen aan het hoofd, voor zijn deur. Met innige liefde nam Meijer ze op, en wees hun in de vergaderzaal bijzondere plaatsen aan. Stil en opmerkzaam luisterden zij naar 't geen Meijer sprak; hun geheele houding was welvoegelijk. Daarna onderzoekende

hoeveel zij wel van het gehoorde opgenomen hadden, bemerkte hij, dat dit zeer weinig was, uithoofde van het gebrek aan genoegzame kennis der Engelsche taal. Meijer sloeg voor hun elken Zondag onderwijs in 't Engelsch te geven, opdat zij de verkondiging des Woords beter konden verstaan. Hij zelf hoopte tevens in dien weg zich hunne taal eigen te maken; want dat voelde hij wel: zou de verkondiging van de liefde Gods in Christus hare volkomene werking aan deze Indianen uitoefenen, dan moest zij met der tijd in hunne eigene taal plaats hebben. Robert en Henry bleven nu reeds bij Meijer; de anderen zouden wederkomen.

Geregeld verschenen zij nu ook des Zondags in Tamoth-Manor. Van week tot week nam hun aantal toe, en klom dikwijls tot vijftig. Het was een genot deze arme, onwetende kinderen des wouds elken Zondag ter school te zien komen; en op te merken hoe zij met grooten ijver de letters leerden, en naar de kostelijke verhalen van de liefde Gods in Christus Jezus luisterden. In den regel vertrokken zij eerst des Maandags vroeg. Robert, de zoon des hoofdmans, leerde zoo gemakkelijk en snel, dat hij in weinige weken kon lezen en schrijven. Ook Henry, hoewel minder begaafd, maakte goede vorderingen. Spoedig werden ook andere Indiaansche kinderen naar Meijer's school gezonden, zoodat hun getal tot tien aanwies, die de geheele week bij hem inwoonden.

Te gelijker tijd legde Meijer zich met al zijn

krachten en al de volharding, die hem eigen was, op het aanleeren van de Indiaansche taal toe. De stam, waarvan zich eenige personen om hem geschaard hadden, behoorde tot de Arawakken. Over geheel Guyana waren van dit volk toen ter tijd ongeveer 2000 zielen verspreid; thans misschien de helft niet meer. In kleine stammen verbrokkeld, gingen zij hun ondergang te gemoet. Zeventig jaar lang hebben zendelingen van de broedergemeente onder dit arme volk gearbeid (1738-1808). Vooral Th. S. Schumann heeft zich in dit opzicht onderscheiden. Velen zielen was hij een middel, dat zij uit den dood tot het leven kwamen. Zijn voornaamste werk was de overzetting van het geheele Nieuwe Testament, uitgenomen de Openbaring van Johannes, in de taal der Arawakken; maar deze is nooit gedrukt. Het eerste boek, dat in dit vreemdsoortig taaleigen is gedrukt geworden, was de overeenstemming der lijdensgeschiedenis door den zendingeling Fischer; maar de kleine oplage daarvan was spoedig uitgeput. Eerst in 1850, aldus na Meijer's dood, verscheen in London de vertaling van het Evangelie naar Mattheus en Johannes. Meijer vond alzoo geen hulpmiddelen, om hem het aanleeren dezer taal te vergemakkelijken. Welke zeldzame vormen en klanken zij oplevert, moge uit Matth. 27: 62, volgens de taal der Arawakken, blijken; terwijl men er tevens eenigszins uit zien kan, met welke moeielijkheden de zendingeling dikwijls te kampen heeft. Zie hier de bewuste tekst:

Abba gassaggabbuhu gia addiggi, Saterdag, Nas-
sondagan gewai, ma utia, naggunna Gouverneur
Pilatus, ibiti, namagoa adayahunnu, ipilti Prestinu
ge, Pharisaeenu ku, hurrugu réu, nadiaga lumun:
Adaya huli! Agguburugguadoa goâ wa heika.

Meijer werd door de zwaarte der taak niet afge-
schrikt. Hij liet zich door de kinderen telkens
25 woorden langzaam voorzeggen, schreef deze op,
en ging daarmee in de stilte, waar hij ze van bui-
ten leerde. Was hij met de volwassen Indianen
te zamen, dan had hij altijd zijn lei bij de hand,
om nieuwe woorden op te teekenen. En zoo won-
derbaar snelle vorderingen maakte hij in het Ara-
waksch, dat hij in ongelooflijk korten tijd, zonder
grootte moeite, zich met de Arawakken kon onder-
houden, en hun het evangelie prediken. Het was
voor zijn vurige liefde echter niet genoeg, de India-
nen in zijn huis op te wachten; hij zelf begaf zich,
zoo dikwijls mogelijk, naar hunne afgelegene leger-
plaatsen. Ja, ook de enkele zielen waren de voor-
werpen zijner erbarming. Aan zich zelven en zijn
eigen gemak dacht hij niet. Een enkel voorbeeld
moge dit toonen.

Onder de knapen, die hem waren toevertrouwd,
bevond zich een vijftienjarige jongen, Cornelis
geheeten. Op zekeren avond, tegen het naar bed
gaan, werd deze vermist. Men zocht hem overal,
maar tevergeefs. Eindelijk beleed een der knapen,
dat een lichtzinnige neger van een verwijderde plan-
tage gekomen was, om Cornelis tot den dans af

te halen. Meijer was juist zeer afgemat van een tocht te huis gekomen; zijn voeten waren zoo gewond en gezwollen, dat hij geen schoenen kon dragen. De nacht was donker, de weg ongebaand, en op vele plaatsen door moerassen afgebroken. Maar zonder zich te bezinnen, ijldde hij barrevoets en onder veel smarten naar de aangeduide plantage, vond daar werkelijk zijn armen Cornelis, en kwam lang na middernacht met den geredden buit op Tamoth-Manor terug.

Zoo worstelde zijne liefde om elke ziel, die God hem had toevertrouwd. Maar zijn arbeid was ook rijk gezegend. Sedert hij de taal der Indianen machtig was geworden, begon zich de uitwerking zijner prediking te openbaren. Velen gaven onmiskenbare blijken eener aanvankelijke bekeering. Hoe langer hoe beslister wendde hij zich tot de roode kinderen der wildernis. De gedachte geheel tot hen te trekken, hield hem steeds meer bezig; hij wachtte slechts op een aanwijzing van God om op te breken. En deze aanwijzing kwam - hoezeer van een zijde, van welke hij ze niet verwacht had.

De ijverige werkzaamheid van Meijer en zijn gelijkgezinde broeders aan de kust had de ijverzucht van een predikant der Engelsche kerk opgewekt. Deze zocht door alle middelen der overreding hen tegen te werken. Zelfs tot de legerplaats der Arawakken, onder wie de eerste bloesems des nieuwen levens begonnen te ontluiken, strekte hij zich uit, om de Indianen tegen Meijer in te nemen.

De man, die nooit te voren om deze arme Indianen zich bekommerd had, kwam nu het gezegende werk verstoren, dat Meijer met vurige smeekingen en onder afmattend zweet tot stand had gebracht. De zendeling Strong beweert in zijn reeds aangehaald geschrift, dat bedoelde predikant, deels door Meijer verdacht te maken, deels door beloften, die op de ijdelheid des volks berekend waren, de onervarene Indianen tot zich overgehaald had. Het gevolg was, dat dezelfde Indianen, die door Meijer's ijverige bemoeiingen voor Christus waren gewonnen, zich naar de regelen der Engelsche kerk lieten doopen en trouwen; en dat spoedig Meijer's school en vergaderzaal ledig stonden. Zelfs Robert en Henry gingen met den grooten hoop meê. »O, deze lieve jongens,» roept zuster Meijer uit, »nog staan zij levendig voor mijn oogen! Robert kwam nog eens - voor het laatst - om ons vaarwel te zeggen. God geve, dat ik hen in den hemel wedervinde!»

De slag was voor Meijer's gevoelig hart onbeschrijfelijk zwaar. Zijn besluit was genomen. Hij ging ver van deze streek, ver van de nabijheid der kust, diep de wouden in, naar zijn geliefde Indianen.

---

2. DE REIS NAAR KUMAKE.

In October 1843 brak Meijer naar Kumake op. Met eenige guldens in den zak en een blikken bus over de schouders, die hij zich had laten maken

voor zijne voetreizen, en waarin eenig linnengoed, zijn Bijbel en zijn verzameling Arawaksche woorden zorgvuldig waren ingepakt, aanvaardde hij den tocht. Zijn vrouw en twee kinderen bleven onder de trouwe verzorging der vrienden in Tamoth-Manor achter, tot de Heer hem aangewezen zou hebben, waar hij zich onder de Indianen zou nederzetten.

Tamoth-Manor, dat Meijer nu achter zich liet, lag, gelijk gemeld is, aan de Essequibo, de westelijke grensrivier van Britsch-Guyana. Meijer wendde zich thans naar de dichtstbij gelegen Demerary, aan welker bovenste gedeelte hij een zeker aantal neger-volkplantingen hoopte te vinden. Nogtans wilde hij niet zonder den raad en de toestemming zijner vrienden aan de kust dezen gewichtigen stap doen. Hij ging dus allereerst naar Georgetown, Petershall en Craig, om zich door de gemeenschap en het gebed te versterken. De broeders stemden volkomen met Meijer in, en één hunner, de zending Aveline, die op de negerplantage Glasgow arbeidde, was besloten hem op dezen eersten tocht, welks voorname doel was een geschikte woonplaats uit te kiezen, te vergezellen. Den 3^{en} November 1843 voeren zij in een boot de Demerary op. Aan elk station zochten zij in gemeenschappelijk gebed de verdere leiding des Heeren te erkennen; want hun geheele verlangen strekte zich daarnaar uit alleen te doen, wat Hem welbehagelijk was, en hun eigen wil in den dood te geven; en »geloofd zij Zijn Naam,» zoo schrijft Aveline, »wij mochten

op de geheele, vermoeiende reis ervaren, dat wij ons op een weg bevonden, waar Hij ons voorging, en ons tot een voor- en achterhoede was."

Den 4^{en} November bereikten zij Lucky-Spot, en troffen daar broeders aan, met wie zij zich tot het gebed vereenigden. De volgende dag was een Zondag, op welken zij met de geloovigen het brood braken, en in het genot der liefde Gods zich verfrischten. Den 6^{en} kwamen zij te Urawly-Cobra, een Indiaansche volksplanting, 35 uren van Georgetown. Hier, zoowel als aan alle plaatsen, waar zij later Indianen aantroffen, predikte Meijer in de Arawaksche taal het woord des kruises. Den volgende dag moesten zij over de watervallen heen, dat een zeer gevaarlijk reizen is. »Het is," schrijft de zendeling Bernau, (*) »een vreeselijk oogenblik, wanneer de boot, eenmaal in het bereik van de strooming, met de snelheid eens pijls daarheen schiet. Boven aan den val gekomen, balanceert zij gedurende een seconde op den kant der golven, stort dan met de snelheid des bliksems in den bruisenden stroom neder, en schijnt voor een oogenblik daarin bedolven. Maar zij duikt weer te voorschijn, en aan de krachtige roeislagen gehoorzamende, danst zij over de woelige wateren voort. Een kleine misgreep van den voorsten roeier of van den stuurman zou de boot op de rotsen doen verpletteren, of in

---

(*) Zie: *Missionary Labours in Britisch Guyana*, by the Rev. J. H. Bernau. London, 1847.

de diepte der wateren begraven. Zoo dikwijls wij daarom een val te passeeren hadden, was ik gewoon mijne lieden tot het gebed te vereenigen, en met hen een gepaste schriftuurplaats te beschouwen. Daardoor werd hun moed verlevendigd, en hun vertrouwen versterkt op Hem, die een Heer is over leven en dood."

Den 8^{en} November keerden zij over de watervallen weder terug naar Urawly-Cobra, om van daaruit de voetreis naar de omliggende Savannen of graswoestijnen aan te vangen. Deze Savannen leveren, indien al niet zooveel gevaren, toch nog veel meer moeilijkheden op dan de watervallen. Het zijn wijde vlakten, die zich langs de rivieren en oorspronkelijke wouden uitstrekken, en òf uit hoog gras op moerassigen grond bestaan, òf niets dan diep, heet zand opleveren, waarin de voet geen vastheid kan vinden. Welk lijden door de tochten in deze Savannen aan Meijer berokkend werd, zal het verdere verhaal van zijn arbeid ons toonen.

Den 10^{en} November braken zij van Urawly-Cobra op. Wij laten hier Aveline liefst zelf spreken, die aldus voortgaat: Wij hadden ons zoo licht mogelijk uitgerust, en alle onnoodige pakkage ter zijde gelegd, in de zekerheid, dat de Heer zelf onze verzorger en leidsman zou zijn. Een Arawak en zijn vrouw dienden ons als gidsen. Van 's morgens 8 uur marcheerden wij, met afbreking van een enkele halt, op een ellendig voetpad tot 's middags 4 uur door, toen wij aan den rand eener kleine, opene

Savanne aankwamen. Geheel uitgeput knoopten wij onze hangmatten aan de boomen vast, en legden ons onder den vrijen hemel voor den nacht ter ruste. Den volgenden morgen ten 7 uur ging het verder, tot wij 's middags ten 1 uur met gewonde voeten en doodmoede een eenzame woning midden in het brandende zand bereikten. Hier rustten wij voor het overige deel van den dag. Den 12^{en} vervolgden wij onzen marsch, in de hoop spoedig bij de Indianen-nederzettingen aan te komen, die wij wilden bezoeken. Na twee uren barrevoets (want de schoenen waren ons ondragelijk geworden) onder onuitsprekelijke moeielijkheden te zijn voortgegaan, moest broeder Meijer achterblijven, omdat hij van zulke hevige hoofdpijnen overvallen werd, dat hij niet verder kon. Een onzer negerbroeders bleef bij hem; wij, overigen, waren na vier uren aan het doel. Tot onze groote vreugde kwam Meijer den volgenden morgen na. Zijn lijden was, door Gods goedheid, slechts kort van duur geweest, gelijk over het geheel deze aanval de eenige was, die hem op de geheele reize trof.

Hier hadden wij nu ruime gelegenheid dezen armen Arawakken het Evangelie te verkondigen. Ik deed het in de Engelsche taal voor hen, die daarmee bekend waren; Meijer echter in hun moedertaal, waarbij zij altijd met groote aandacht luisterden. Een der Indianen riep eenmaal in groote aandoening uit: »Heer, wij gelooven, wat gij predikt; en allen zullen het gelooven!» Tevens voorzag onze Hemel-

sche Vader ons dagelijks van versch vleesch door de hand der Indianen, die toen zeer gelukkig op de jacht waren.

De bereidwilligheid en het verlangen, waarmee deze anders zoo stompe Arawakken voor het meereendeel het evangelie aanhoorden, was opmerkelijk. Vreezende hen te vermoeien, als wij ze al te dikwijls te zamen riepen, wilden wij de vergaderingen om den anderen dag houden; maar zij kwamen uit eigen beweging ons verzoeken, hun, zoolang wij bij hen verwijsden, elken dag het woord van de liefde Gods in Christus te verkondigen."

Hier was nu Meijer in zijn element. Het liefst ware hij maar dadelijk daar gebleven. Aveline drong aan om weder te keeren; langer dan acht dagen wilde hij niet meer blijven. Meijer echter kon zich niet van zijn Indianen losrukken; hij verzocht hem nog langer alleen hier achter te laten. Deze trek verleent ons een diepen blik in de innigheid der erbarmende liefde, met welke hij, in navolging van zijnen Meester, het verlorene naging. Het getal Arawakken, die op genoemde nederzetting bijeen waren, bedroeg niet meer dan twintig. Maar hij zag niet op hun gering getal, hun armoede en bijna dierlijke stomtheid; hij dacht slechts aan hun onsterfelijke zielen en aan het bevel zijns Heeren, om aan alle creaturen het evangelie te verkondigen. De twintig arme Arawakken midden in het brandende zand der Savanne waren in Meijer's oogen evenzeer het grootste offer der liefde waard, als

de millioenen hoogbeschaafde Hindoes en Chineezen.

Den 20^{en} November keerde Aveline met de meegenomen negers naar Urawly-Cobra, en van daar de Demerary af naar Georgetown terug. Zijn vriend Meijer bleef alleen bij de Indianen achter. »Toen ik hem verliet,» schrijft Aveline, »had hij niets bij zich dan twee dollars, een hangmat, eenig linnengoed, een paar schoenen, inkt, pen en papier en zijne verzameling Arawaksche woorden, die hij dagelijks vermeerderde. Alzoo toegerust, hoopte Meijer later met Gods hulp een tocht naar de rivier Berbice te maken, waar hij andere Indianen wenschte op te zoeken. Hij sprak het dikwijls uit, dat hij zich nog nooit zoo opgewekt van geest, zoo krachtig en gezond naar het lichaam had gevoeld. Gaarne wilde hij het overige zijner levensdagen en lichaamskracht ten dienste van dat arme volk wijden, indien zulks naar 's Heeren wil was; en hij geloofde in zoo zalig een dienst ook het klimaat en alle bezwaren te kunnen verdragen.»

Meijer ging voort zijn Indianen dagelijks in den weg des heils te onderwijzen. Verder liet hij zich tot andere minder of meer verwijderde legerplaatsen der inboorlingen geleiden. Overal verzamelde hij gedurende eenige dagen de lieden om zich heen, en sprak tot hen het evangelie. Met heiligen ernst bestrafte hij dan eens de heerschende zonden, en wees op het gevaar der onbekeerlijkheid; dan weder lokte hij met hartveroverende liefde de zielen tot Jezus, den Heiland ook voor de arme

Arawakken. Zoo trok hij altijd verder oostwaarts door bosschen, moerassen en savannen, van de eene nederzetting tot de andere, tot hij eindelijk een Indiaansch dorp, Kumake, bereikte, dat aan het bovineind van de Berbice lag. In Kumake was juist een groot heidensch feest gevierd, waartoe vele Arawakken uit den omtrek overgekomen waren. Juist den dag vóór zijn aankomst was het feest ten einde, en de Indianen hielden, na de uitspattingen en nachtelijke dansen, die daarmee verbonden waren, nog een rustdag, eer zij zich tot den terugkeer naar hun verschillende woonplaatsen gereed maakten. Meijer begaf zich dadelijk, zoo moede en uitgeput als hij was, midden onder den hoop, wendde zich tot een der hoofdlieden, en zeide hem, dat hij tot hen gekomen was met een boodschap Gods. Hij moest hun verklaren, dat de groote God Liefde was; wel waren zij zeer zondig voor Hem, maar God had Zijnen Zoon voor hen overgegeven, om voor zondaars te sterven, enz. De hoofdman stond op, deed de ronde bij allen, en herhaalde voor hen, wat Meijer gesproken had. Spoedig drong de een na den ander om den zendeling; zij gaven hem de hand, brachten ook hun kinderen aan, opdat die dat ook deden, en zetten zich eindelijk in een kring op den grond. Nu verhief Meijer de stem, en sprak van Jezus, zijn lijden en sterven en opstanding. Toen hij eenmaal ophield, wilden de Indianen, volgens hun gewoonte, spreken; maar één hunner riep uit: »wij mogen niet spreken,

wij moeten allen luisteren." Van nu af aan was alles oog en oor, tot hij geeindigd had.

Meijer kon den indruk niet weren, dat de Heer hem hier wilde hebben. Alles scheen zamen te werken, om hem in deze overtuiging te bevestigen. De tegemoetkomende liefde der Indianen was inderdaad dikwijls roerend. Zelfs toen zijn weinigje geld op was, wedijverden de lieden te Kumake, om hem van de noodzakelijkste levensmiddelen uit eigen beweging te voorzien. Alles in hem drong, hier zijn woonplaats te kiezen. Bovendien bevonden zich in de nabijheid talrijke Arawakken-legerplaatsen die hem herhaaldelijk uitnoodigden hem te bezoeken. Meijer besloot dus zijn gezin af te halen, en zich hier te vestigen.

Gelijk reeds gezegd is, was onzen Meijer van de paar dollars, die hij had meegebracht, zoo goed als niets overgebleven, en toch moest hij de verre en moeielijke reis naar de kust aanvaarden. Geen oogenblik aarzelde hij echter. Zijn rijke Vader in den hemel, die de vogelen des velds voedt, en het geroep der jonge raven hoort, zou die zijn geliefd kind ook maar één oogenblik gebrek laten lijden? Dat was immers onmogelijk. Met den psalm op de lippen en in het hart: »De Heer is mijn Herder, mij zal niets ontbreken" maakte hij zich op.

Reeds het begin der reis bevestigde zijn geloof. Een jonge Indiaan, die in zijn boot een eind weegs den stroom af moest, bood zich vrijwillig aan

Meijer tot aan zekere plantage mede te nemen. Daar werd hij vriendelijk opgenomen. De Europeesche opziener stond hem toe aan de negers en Indianen het evangelie te prediken, en onthaalde hem op een ruim ontbijt. Meijer's plan was de Berbice geheel af te reizen tot aan Nieuw-Amsterdam, aan den mond der rivier, en dan van daar met scheepsgelegenheid naar de Demerary en Tamoth-Manor tot de zijnen te geraken. Hoe echter een boot te krijgen zonder geld? Het was zijn manier niet de menschen lastig te vallen; des te vuriger zuchtte hij tot God om hulp en raad. Daar vraagde hem zijn gastheer, hoe hij den weg dacht te maken. Meijer antwoordde, dat hij hoopte met een boot de rivier af te varen. »O," hernam de andere, »dan doet gij beter een eind weegs te voet af te leggen. De rivier heeft hier zoo vele en groote krommingen, dat gij te voet in een uur even ver komen kunt, als in een boot den ganschen dag. Ik raad u dus, dit uurtje tot aan de naaste houtplantage te voet door het bosch te gaan, en eerst aldaar een boot te nemen." Meijer nam dezen raad gaarne aan. De opziener geleidde hem tot aan het boschpad, scherpte hem in altijd rechtuit voort te gaan, en liet hem toen alleen verder trekken. Meijer stapte, met zijn opgerolde hangmat en zijn blikken bus op de schouders, goedsmoeds door het donkere woud. Spoedig werd echter het pad onduidelijk; verscheidene wegen kruisten elkander. Hij verloor in deze kronkelpaden van het dichte woud,

dat zelfs geen enkelen zonnestraal doorliet, den weg; en zoo onzeker werden zijn schreden, dat hij ook zijn eigen voetstappen rugwaarts niet meer vinden kon. Het eene uur na het andere verliep; de nacht viel in. In groote uitputting hing hij aan twee boomen zijn hangmat op, legde er zich in, beval zich den Heer aan, en was weldra in rust. Den volgenden morgen smeekte hij den Heer om uitkomst, en zette toen hongerig en dorstig, maar getroost, zijn marsch voort. In den loop des namiddags liet hem de Heer twee wilde ananassen en eenige boschbeziën vinden, waaraan hij zijn brandenden dorst leschte. Ten tweeden male viel de nacht in. De derde dag brak aan; Meijer riep tot zijnen God hem toch niet op deze wijze in het bosch te laten sterven, opdat zijn dood anderen niet mocht ontmoedigen. Toen ging hij, zoo doodmoede als hij was, op nieuw verder. Reeds was het middaguur voorbij, Meijer kon zich nauwelijks verder voortslepen -- daar klaart het plotseling op, en hij geraakt het bosch uit. Hij bevond zich aan den oever eener kleine beek, waar de versche sporen van menschentreden en de overblijfselen van een vuur gevonden werden. Buiten staat verder te gaan, besloot hij hier te blijven. Hij schreef in zijn brieven-tasch beknopt op, wat hem sedert Aveline's vertrek overkomen was, betuigde zijn onwrikbaar geloof aan zijn Heiland, sloeg zijn hangmat aan de boomen, en legde zich doodelijk afgemat, maar zalig in zijn God, neder. Na een zoeten en vasten slaap ontwaakt,

voedde hij zich dien dag met jonge bladeren en knoppen. Aan den morgen van den vijfden dag was hij te zwak, om de hangmat te verlaten. Overtuigd dat zijn laatste ure gekomen was, beval hij zijn geest in de handen Desgenen, die hem liefgehad, en zich voor hem overgegeven had, en die ook machtig was hem eenmaal op te wekken. Hij voelde, dat hij in Hem het leven had, en niet sterven kon, maar leven en rusten zou in Hem; dien hij had liefgehad en gediend.

Terwijl zijn ziele alzoo aan de borst van Jezus rustte, werd hij verschrikt door een geweeschot, dat in zijn nabijheid gelost werd. Hij luisterde, en vernam stemmen, die van de beek kwamen. Nu richt hij zich in zijn hangmat op, en ziet een boot, met Indianen bemand, de plaats naderen waar hij lag. Hij verzamelt zijn laatste krachten, roept en wenkt met arm en hand. De Indianen hooren het geroep, en komen aan zijn hangmat. Meijer geeft door teekens te verstaan, dat hij honger had; en dadelijk brengen de lieden gebraden visschen uit de boot en water uit de beek, om zijn dorst te lesschen. Langzamerhand keeren zijn levensgeesten weder, en hij verhaalt hun, hoe hij verdwaald was geraakt. De Indianen droegen hem in de boot, en roeiden hem naar hun eigen legerplaats, waar hij, onder de verpleging der Indiaansche vrouwen, spoedig eenigermate tot zijn krachten kwam. Na eenige dagen brachten zij hem naar een zendingspost van het Londonsche Zendingge-

nootschap, die nog ongeveer drie uur van Nieuw-Amsterdam (aan de kust) verwijderd was. De daar gevestigde zendeling nam hem met broederlijke liefde in zijn gezin op, en deed alles wat hij kon, om zijn verzwakt gestel te versterken. Ten overvloede schonk hij Meijer vijf dollars, en verschafte hem een scheepsgelegenheid naar Nieuw-Amsterdam, van waar hij den 17^{en} December 1843 in Georgetown, en den volgenden dag in Tamoth-Manor bij de zijnen aankwam.

»De Heer,» zegt Strong »heeft onzen waarden broeder Meijer wonderbaar geleid. Had hij van bedoelde houtplantage zijn doel bereikt, hetwelk binnen een uur mogelijk geweest was, zoo had hij den geheelen weg tot Nieuw-Amsterdam moeten doorbedelen. De Heer voerde hem, ver van alle beschaafden, onder wie hij zonder twijfel smaad en verachting zou ontmoet hebben, op een dwaalweg naar de Indianen, die hem van hun armoede zouden dienen, tot hij bij een medearbeider aankwam, die hem verder voorthielp. Alles werkte zamen, om den naam des Heeren te verheerlijken.»

De broeders in Tamoth-Manor konden, na ernstig en aanhoudend gebed, niet anders dan in het verhuizen naar Kumake den weg des Heeren erkennen. Zij kwamen overeen, dat broeder Aveline eerst nog een onderzoekingsreis met hem daarheen zou maken, ten einde de zorg voor Meijer's vrouw en kind niet uit het oog te verliezen. Deze tweede reis was voorspoedig. Niet ver van Kumake vonden

zij ditmaal op een houtplantage een welwillenden Hollander, Sanders genaamd, die ze gastvrij opnam. Deze wilde Meijer kosteloos een leegstaand huis op zijn eigendom tot woning afstaan; doch Meijer verkoos geheel onder de Indianen, en naar hun manieren, te leven. Alzoo voer men verder naar Kumake, waar een Indiaansche woning, tegen een dollar per maand, gehuurd werd, tot Meijer een eigene woning zou gebouwd hebben. Na nog eenige afspraken met den Heer Sanders gemaakt te hebben, die beloofde Meijer met zijn vaartuig af te halen, en ook later het verkeer tusschen hem en zijn vrienden aan de kust te onderhouden, keerde het gezelschap naar Tamoth-Manor terug.

Eenige weken later vertrok Meijer met zijn vrouw en twee dochtertjes naar Nieuw-Amsterdam, waar hij bijna veertien dagen in het gastvrije huis van Sanders verbleef, tot het vaartuig ter afreize gereed was. Dit oponthoud zou onzen vriend bijna zwaar gevallen zijn, maar ook hiermede had de trouwe Heer zijn bedoelingen. Dagelijks kon hij in Sanders huis voor een aantal lieden prediken; en hij mocht zelfs later het middel worden tot de bekeering van Sanders zelve.

Na een gelukkige vaart van acht dagen, was Lana, de plantage van Sanders, bereikt, van waar een kleine rivierboot Meijer met de zijnen naar Kumake overbracht. De Indianen juichten van vreugde, en droegen op hun krachtige schouders de pakkage en de kinderen op den top des heu-

vels, waarop het gehuurde Indiaansche huis zich bevond.

---

3. DE EERSTE ONTMOETING IN KUMAKE.

Het Indianendorp Kumake ligt aan de rivier Berbice, ongeveer 25 à 30 uren van hare uitwatering. De omgeving er van is zeer heuvelachtig. Achter het dorp, tegen het westen, strekt zich een strook van het eeuwenoude bosch uit, waarin tijgers, tapirs en andere wilde dieren zich ophouden. Door dit bosch heengedrongen zijnde, bereikt men een uitgestrekte savanne of grasvlakte, afgewisseld door kleine, sneeuwwitte zandheuvels.

De Indianen zijn verdeeld in tallooze kleine stammen, van welke die der Arawakken de meest ontwikkelde is. Deze Arawakken zijn zeer gastvrij. Een vreemdeling nemen zij, al is het verscheidene dagen lang, gaarne in hun midden op, en verzorgen hem, zonder eenige geldelijke vergoeding, van al het noodige. Onder elkander, zoowel als jegens vreemden, leggen zij groote achting aan den dag. In hun gesprekken valt de een den ander nooit in de rede. Meijer heeft ze nooit zien twisten; en in 't algemeen schijnen zij hun tong veel meer in bedwang te hebben dan de Europeanen. Hun huizen bouwen zij van balken, sparren en latten, die zij met slingerplanten aaneenhechten, zonder een enkelen spijker daarbij te gebruiken, terwijl zij ze dekken met breede, groote bladeren. De kalabas-

boom draagt vruchten in alle mogelijke grootten, die zij uithollen, met een steen glad schrappen, en als schotels, kruiken en bekers gebruiken. Hun geliefkoosd voedsel is de cassava, van welke er twee soorten zijn: de zoete en de bittere. De laatste kan slechts na behoorlijke toebereiding genuttigd worden. De knolvrucht, die onder aan den vijf voet hoogen stengel groeit, wordt eerst geschaafd en gewasschen; dan vloeit er een wit, zeer vergiftig sap uit, hetwelk, dik gekookt, geheel onschadelijk is, en dient om gekookt vleesch te bewaren. De geschaafde knol wordt dan geraspt; de geraspte massa uitgeperst, gedroogd, en in een grooten ijzeren schotel tot brood gebakken.

Doch wij keeren tot Meijer en zijn gezin terug. Zijn eerste werk was het in orde brengen van de woning. Zij was niet anders dan een soort van opene loods, die, in plaats van zijwanden, een drie à vier voet hooge leuning had, zonder plankenvloer, zonder vensters of vensterblinden, behalve de zongordijnen van boombladen, die Meijer zelf vervaardigde, zonder deur, zonder eenig huisraad, dan de vier meegebrachte kisten, die tot tafels en kasten gebruikt werden, en dit alles onder het bladerdak, dat maar ten halve tegen regen, hitte en ruw weder beschutting verleende. In plaats van een ledikant sloeg Meijer vier lage stijlen in den grond, verbond ze aan de zijden met latten, trok touwen van slingerplanten dwars daarover heen, en spreidde zijn vloerkleed daarop uit. Voor de kinderen werden

hangmatten aan de stijlen van het huis opgehangen. Gewichtiger echter dan de beschikkingen voor hem en zijn gezin was hem de zorg voor zijne Indianen. Vóór alle dingen moest er een school zijn. Daar Meijer geen planken had, om banken te maken, nam hij vochtige aarde, waarvan hij aan de zijden van zijn vertrek ophoogingen maakte, hieuw in het bosch een aantal gladde, rechte boomstammetjes, van welke hij de bast afschilde, legde die op deze aarden verhoogingen, en nu waren het geschikte zitplaatsen.

Dadelijk begon nu de arbeid aan de zielen der Indianen. In den aanvang was onder allen, die in of om Kumake woonden, een verwonderlijke begeerte naar onderwijs. Den ganschen dag, van 's morgens vroeg tot 's avonds laat, kreeg Meijer bezoek van weetgierige Arawakken, aan wie hij het Evangelie verkondigde. Des avonds gaf hij geregeld onderwijs aan oud en jong, in lezen en schrijven. Meijer zelf verstond hun taal reeds in die mate, dat hij ze vrij vloeiend sprak niet alleen, maar ook in staat was de hoofdpunten eener Arawaksche spraak-kunst te ontwerpen. De omstandigheid, dat vele Arawakken een weinig Engelsch verstonden, kwam hem hierbij goed te stude; hoewel aan den anderen kant deze meer ontwikkelde Arawakken, die ook vroeger in een zendingsschool te Nieuw-Amsterdam wat kennis van de bijbelsche geschiedenis hadden opgedaan, tamelijk hoogmoedig daarop waren, en later door de besliste prediking van Meijer tot vijandschap oversloegen. Meijer begon ook liederen in

het Arawaksch te vervaardigen, die door de Indianen gaarne geleerd en gezongen werden. Van meer gewicht beschouwde hij echter de vertaling van sommige gedeelten der Heilige Schrift, waaraan hij met de meest mogelijke nauwkeurigheid arbeidde. Van de broeders aan de kust kreeg hij een kleine drukpers met toebehooren, waarmede hij onmiddellijk een klein leesboek, gedeelten der Heilige Schrift en een aantal liederen begon te drukken. Door dit alles werd zijn werken onder de kinderen der wildernis uitnemend bevorderd. »Wij waren onbeschrijfelijk verheugd», zoo schrijft zuster Meijer, »de Indianen zoo geregeld van het onderwijs te zien gebruik maken; en bij klein en groot de vorderingen waar te nemen, die zij niet alleen in uitwendig weten, maar in de levendmakende kennis van Jezus Christus maakten.»

Terwijl aldus de Heer het werk rijkelijk zegende, werd Meijer's gezin door zwaar lijden geteisterd. De steekvliegen, waarvan het in deze streken wemelt, plaagden vooral de kinderen op een ontzettende wijze. Legioenen van kleine muggen, tegen welke men zich in zekere tijden des jaars alleen door een dikken rook kan beveiligen, vervullen de lucht, dringen in oogen, neus, mond en ooren. Men zou zelfs niet kunnen eten, indien men niet het vertrek opvulde met den walm van vochtig, in brand gestoken gras, hetwelk zelf ook wederom een rechte plaag mag genoemd worden. Dikwijls waren de arme kinderen als dol, ten gevolge van deze vree-

selijke kwelling. Bij dag vergaten zij de pijn nog soms onder het spel, maar des te onuitstaanbaarder was het bij nacht. Gansche nachten moest zuster Meijer dikwerf met de kleinste rondloopen, om het tot rust te brengen. Dan had men nog de zogenoemde zandvlooien, die ongemerkt zich in de voeten invreten, en eerst een pijnlijke jeuking en ontsteking veroorzaken. Weldra echter legt het insect eieren, die tot andere insecten worden, en de boosaardigste zweren veroorzaken. Wil men dit voorkomen, dan moet men het nest zorgvuldig met een scherp mes uitsnijden. Menige inboorling is ten gevolge van deze plaag lam geworden, of zelfs gestorven. Terwijl nu het jongste kind meest van deze aardvlooiën leed, werd het oudste meisje, dat $3\frac{1}{2}$ jaar oud was, op het jammerlijkst door ontstoken oogen gekweld, als een gevolg van de steken der kleine muggen. Des avonds te bed gebracht, sliep zij in den regel spoedig in; maar na korten tijd werd zij wakker door een hevigen brand in de oogen. Deze moesten dan met geweld geopend en gereinigd worden, hetwelk in één nacht drie en viermaal plaats vond. En zoo ging het verscheidene maanden lang voort, tot de arme kinderen langzamerhand aan een en ander gewend, en daarin verhard waren. Onder deze beproevingen werden zij zeer verkwikt door de liefde der Indianen, en vooral door de zoete gemeenschap met den Heer, die trouw zijn belofte gestand deed, en kracht verleende naar de maat der vele behoeften.

Kort na Meijer's komst in Kumake geschiedde het, dat de weduwe van den gestorven hoofdman, die nu ten tweeden male met een aanzienlijk man uit den stam der Akkawa's gehuwd was, door het Woord Gods in het hart getroffen werd. Aangegrepen door het gevoel van haar zondigen en verloren toestand, zocht en vond zij vrede door het geloof in den Heer Jezus, en beleet, dat zij nu alles in Hem bezat, wat hare ziel begeerde. Zij werd gedoopt, en vierde het avondmaal met broeder en zuster Meijer. De bekeering dezer lieve Indiaansche vrouw, Katharina of Kargie geheeten, vormde het begin van het werk Gods onder de Arawakken; en daarmede had de Heer tegelijk aan zr. Meijer en hare kinderen een trouwe helpster geschonken in de zware beproevingen, die zij te ondergaan hadden. Katharina's echtgenoot, Thomas, volgde haar spoedig in het geloof. Daarna werden haar neef en hare nicht, en ook nog een blinde tovenaer bekeerd. Deze vier werden tegelijk gedoopt. Niet lang daarna beleden negen andere personen in Kumake hunne zonden, kwamen tot het geloof, en werden eveneens gedoopt. Thans echter begon ook Satan zich te roeren. Hij ontstak een vuur van haat en nijd in het hart van den hoofdman en dat zijns broeders; want toen zij zagen, dat zij, niettegenstaande hun verstandelijke kennis van het Christendom, door Meijer toch niet als christenen erkend, noch in de gemeenschap der geloovigen opgenomen werden, werd hun eigenliefde

gekwetst; en van nu af werden zij verklaarde vijanden van den zending en zijn gezegend werk.

Daarbij kwamen bijzondere voorvallen, die den haat der vijanden nog deden toenemen. Meijer kwam, namelijk, te weten, dat een Indiaansche vrouw, die geregeld bij de Evangelieverkondiging tegenwoordig was, binnen kort hare dochter verloofd had aan een man, die reeds een vrouw en twee kinderen had. Meijer drong ernstig bij haar aan, deze zondige handeling niet ten uitvoer te brengen. Dit kwam den man, aan wie het meisje beloofd was, ter oore; en hij was daarover zoo vergramd, dat hij meer dan eenmaal Meijer met den dood dreigde.

Kort daarop had nog een dergelijk geval plaats. Een der geloovige Indianen, Frederik genaamd, had, in den tijd vóór zijn bekeering, zijn drie kinderen aan het opzicht en de verzorging van den hoofdman en zijn broeder overgegeven. Nu zocht Meijer aan Frederik duidelijk te maken, dat hij, als daarvoor aan God verantwoordelijk, zelf zijn kinderen moest opvoeden. Frederik erkende de waarheid dezer opmerking, en zocht zijn kinderen uit de handen van deze vijanden des evangelies te krijgen. Een van de drie, een klein meisje, was, helaas! den hoofdman tot vrouw beloofd; en de vertoornde man weigerde beslist het meisje, zoowel als haar jongsten broeder, terug te geven; en van dit oogenblik werd de haat tegen Meijer hoe laager hoe heviger.

Frederik kon alleen zijn oudsten zoon, Johannes, magtig worden. Deze ontvluchtte den hoofdman, en kwam tot zijn vader. Doch zie, naar de andere twee strekte de Heer zijn arm uit. Eerst begon het meisje te sukkelen, toen haar jongste broeder; en beiden stierven. Deze afloop maakte een diepen indruk op geloovigen en ongeloovigen. De geredde Johannes leerde later de genade Gods kennen, liet zich doopen, en werd een der trouwste en gezegendste helpers van Meijer in den arbeid onder de Indianen.

De vijanden waren nu besloten den onverschrokken zendeling, het kostte wat het wilde, te verdrijven. Zij verbreidden zulke kwade geruchten aangaande hem, hoe hij een verleider en bedrieger was, die de Indianen tot zijn slaven zocht te maken, dat de zaak zelf voor den Engelschen beambte kwam, die het opzicht over dit gebied had. Hij liet Meijer het bevel toekomen het huis, waarin hij woonde, dadelijk te verlaten; omdat, volgens de wet, niemand, zonder uitdrukkelijk verlof van de regeering, het recht had zich onder de Indianen te vestigen. Meijer moest gehoorzamen; maar Katharina, de geloovige Indiaansche, nam hem en zijn gezin in een harer hutten, de beste, die zij had, om des Heeren wil op. Reeds dachten de broeders van Kumake, verschrikt door de dreigende houding der regeering, er ernstig over met Meijer in de bosschen te gaan wonen; maar, terwijl de geloovigen den Heer om licht en aanwijzing smeekten, spoedde

Meijer zich tot den bedoelden beambte, en gaf hem verslag van den staat van zaken, zoowel als van den aard zijns liefdewerks onder de Indianen. Het hart des mans was getroffen; en inziende dat hij zich door valsche geruchten had laten misleiden, en Meijer onrecht had aangedaan, werd hij van nu af zijn beschermer en vriend. De Heer handhaafde zijn trouwen knecht zelfs tegenover de vijanden.

Nu begon Meijer een nieuwe en wat grootere woning te bouwen, die bovendien dichter bij het dorp lag. Hij moest daarbij van de hulp der Indianen gebruik maken, en diende hun dan ook een, zij het nog zoo klein, dagloon te geven. Meijer's kas was echter geheel ledig. Dat hij noch een bezolding trok, noch ooit iemand om onderstand vroeg, hebben wij reeds meermalen herinnerd. Zoo bovenmate gevoelig was hij zelfs op dit punt, dat hij dikwijls terneer geslagen was, wanneer broeders hem in tijden van grooten nood, die zij bij hem opgemerkt hadden, het allernoodigste ter hand stelden. Des te meer echter verheugde hij zich, en prees God van ganscher harte, wanneer van een zijde, die niet bekend kon zijn met zijn behoeften, en juist op een tijd, dat deze behoeften het nijpendst waren, de hulpe daagde. Zoodanige ervaring maakte hij ook thans, terwijl hij aan het bouwen eener ruimere woning zou beginnen. Een dame in Engeland, die Meijer, tijdens zijn verblijf aldaar, had leeren kennen, voelde zich opgewekt iets voor hem

en zijn gezin af te zonderen, en zond 180 gulden aan Meijer's vrienden aan de kust, met het verzoek hem die, zoo spoedig mogelijk, te doen toekomen. Aveline, de trouwe vriend van Meijer, begaf zich zelf op weg om de gave over te brengen. En om dit zonder verzuim te doen, verkoos Aveline den kortsten, maar zeer moeielijken en gevaarvollen weg over land, dwars door de savanne, in te slaan. In gezelschap van drie negerbroeders en met een zak-compass bij zich, aanvaardde hij den tocht; en kwam, na vierdaagschen, moeitevollen marsch, bij Meijer aan.

Welke verkwikking dit broederlijk bezoek voor broeder en zuster Meijer in hun lijdensweg aanbracht, laat zich nauwelijks beschrijven. Toen broeder Aveline te Kumake aankwam, vond hij vooral de kinderen in een beklagenswaardigen toestand. Hun oogen waren door de steken der kleine muggen zoo ontstoken, dat zij een tijd lang geheel en al blind waren. Maar in weerwil van alle ellende, die hij aantrof, kon hij zich toch slechts verheugen over den onwankelbaren geloofsmoed van broeder en zuster Meijer, over hun heiligen ijver voor de behoudenis der Indianen, en over den zegen, die op hun werk rustte. Het was een dag der verkwikking van het aangezicht des Heeren, toen hij des zondags met de geloovigen te Kumake en de meegekomen negerbroeders aan den disch des Heeren kon aanzitten. Daar gevoelde hij, dat in waarheid ook het lijden der wildernis niet te waardeeren is tegen de

heerlijkheid, die niet slechts aan ons geopenbaard worden zal, maar ook reeds openbaar geworden is. Hoewel niet in staat de taal der Arawakken te spreken, vervulde de Heer Aveline's hart en mond, zoodat hij, door bemiddeling van Meijer, tot de vergadering van kinderen Gods het woord voeren mocht. Terwijl hij zich echter verheugde in de gemeenschap met hen, die het brood mede braken, moest hij altijd met verbazing er aan denken, wat zij te voren geweest waren, en prees hij God voor de genade, die hun zoo rijkelijk bewezen was.

Na het vertrek dezer lieve gasten, door wie nieuwe moed en nieuwe opgewektheid over allen gekomen was, en die tegelijk een zoo te pas komende liefdegave hadden overgebracht, ging Meijer dadelijk aan het bouwen van het nieuwe huis, dat, onder medewerking van de geloovige Indianen, binnen eenige weken gereed kwam. Het was grooter en beter ingericht dan de huurwoning van vroeger, maar niettemin toch altijd een Indianenhut. Van steenen of houten wanden er om heen was geen sprake; maar in plaats daarvan liep een soort van borstwering, over welke ieder in het vertrek kon zien. 's Nachts werden gordijnen van groote bladeren neergelaten tot eenige afsluiting.

De bekeerde Indianen leefden zeer vreedzaam bijeen, en de vrouwen hadden iets bijzonder zachtaardigs in haar wezen. Menigmaal begeleidden zij hare mannen op de jacht en de vischvangst; en bijna altijd, wanneer zij iets meebrachten, deelden

zij Meijer daarvan mede. Ook de heidensche Indianen deden zulks, doch de geloovigen vonden er een bijzondere vreugde in Meijer en zijn gezin om des Heeren wil te dienen. Toch nam Meijer nooit iets aan zonder een klein tegengeschenk te geven. Overigens ging het dikwijls kommerlijk en spaarzaam toe. Het voedsel der Indianen bestaat dikwijls alleen uit Cassava-brood, meest met visch, somwijlen met vleesch. Meijer wist ze ten laatste te bewegen ook platanen, yams en zoete aardappelen te planten, hetwelk ook hem en de zijnen ten goede kwam. Hunne cassava-aanplantingen waren in den regel zeer ver, dikwijls meer dan een uur, van het dorp verwijderd, om buiten het bereik der mieren te zijn, die soms in één nacht al het groen van de planten schoon afvreten. De Indianen beproefden dikwijls ze uit te roeien, door voor de mierenwoning, die wel 3 à 6 voet hoog is, een gat te graven, en daarin een vuur te ontsteken om ze te verstikken, maar zij zijn zoo talrijk, dat men er zich niet van ontdoen kan. Op zekeren nacht werd zuster Meijer gewekt door het geschrei van een der kinderen; en toen zij licht ontstoken had, bemerkte zij, dat het arme kind geheel en al met groote mieren overdekt was.

Zoo was de aanvang van het zendingsleven in Kumake.

VIERDE AFDEELING.

---

1. ALLERLEI LIJDENSWEGEN.

De armoedige hut in Kumake, waar wij Meijer in verlieten, was het schouwtooneel van veel en zwaar lijden voor hem en de zijnen, maar ook een plaats van vreugde en zegen, zooals de wereld die bij al haar heerlijkheid niet leert kennen. Het bladerdak; de naakte grond tot vloer; de rondom opene zijden, alleen door gordijnen afgesloten; de scheiding van het inwendige door een voorhangsel in twee afdeelingen; de enkele kisten, die de plaats van tafel, kast en latafel vervulden; de hangmatten, die van de zijposten afhingen en tot slaapplaats dienden; de armzalige Indianenkost; het gemis aan beschaafden, christelijken omgang; en dan de zandvlooien en steekvliegen, die vreeselijke plaag van Zuid-Amerika — dit alles werd door Meijer en zijn vrouw niet geacht tegenover het zalige gevoel der nabijheid des Heeren, en de vreugde van eenige der Indianen met bekeering en geloof tot den Heer Jezus te zien komen. De school, de dagelijksche bijeenkomsten, de avondmaalsviering, de bijbelvertaling, de samenstelling van geestelijke liederen — dit alles ging, al was het dan ook onder veel angst, zorg en nood, toch gezegend voorwaarts.

Het was overigens voor den van ijver brandenden Meijer niet mogelijk zijn liefdewerk tot Kumake te beperken. Hij kocht zich een kleine, opene boot; en voer daarmee langs de Berbice en de riviertjes, die er in uitloopen, naar de verschillende legerplaatsen der Arawakken. Een tijd lang voer hij geregeld iederen Zondag nagenoeg twee uren de rivier op naar een plaats, waar tamelijk veel gezinnen van negers en Indianen bijeenwoonden, die op de omliggende houtplantages als arbeiders dienden. Hier predikte hij het Evangelie, en onderwees de kinderen. Toen nu enkelen geloofden, en zich van hun booze werken tot den Heer bekeerden, ontstond onder hen, die hun zondig leven niet wilden opgeven, en vooral ook onder de Europeesche opzichters der omliggende plantages, een bittere vijandschap tegen het Evangelie en tegen hem, die het verkondigde.

Tot welke hoogte die haat somtijds steeg, kan uit een voorbeeld blijken, dat zuster Meijer ons meedeelt. »Eens,» schrijft zij, »trok mijn man in zijn kleine boot alleen de rivier af, waarbij zijn weg voorbij een houtplaats voerde. Daar schoot de opziener, een Engelschman, zijn geweer op hem af; maar de engel des Heeren breidde zijn schild over hem uit, zoodat hem geen leed wedervoer. De Engelschman echter werd spoedig daarna waanzinnig, en moest naar Engeland gebracht worden. In zijn plaats kwam zijn broeder, die niet zoo bitter vijandig tegen het Evangelie was.»

Nog belangrijker evenwel dan deze plaatsen de rivier afwaarts, werd voor Meijer een dorp, dat hooger dan Kumake lag. Het was Manake, 't laatste dorp der Arawakken, onmiddellijk grenzende aan het gebied der Akkawa's, dat zich dieper landwaarts in uitstrekt. Twee dagreizen van Kumake en een groot uur van den oever der rivier verwijderd, was Manake wel door een riviertje, langs hetwelk zijne hutten gebouwd waren, met de Berbice verbonden; maar de vaart op dit riviertje was door knoestige, dikke boomwortels, overhangende takken en takjes, riet en slingerplanten geheel versperd. Daarom moest Meijer den weg van de Berbice te voet afleggen, midden door moerassen, waar hij dikwijls tot aan de lenden inzakte, terwijl hij zijn hangmat en kleerbundel op den rug droeg. Hier placht hij twee of drie weken te blijven, en deels in het dorpje zelf, deels in den omtrek het Evangelie te verkondigen. Deze reizen naar Manake waren met ontzachelijke moeielijkheden en gevaren verbonden, vooral daar Meijer altijd alleen in zijn bootje de rivier opvoer. Gewoonlijk roeide hij 's avonds en 's nachts zeven volle uren zonder rusten door; en dikwijls wanneer de slaap hem overvallen, en de roeispaan uit zijn handen glijden zou, werd hij nog ter rechter tijd door den schreeuw van een opvliedenden nachtvogel, door het geplas van een onderduikenden alligator, of een in 't water stortenden, verrotten boomstam opgeschrikt, om dan, God lovende voor zijn bewaring, vroolijk door te

roeien. Als dan de ebbe inviel, die hem verhinderde verder tegen den stroom op te varen, maakte hij meestal zijn bootje vast aan een boom langs den oever, om den vloed af te wachten. Ondertusschen strekte hij zich op den vochtigen bodem van zijn bootje uit, en zocht in den slaap op zijn verhaal te komen van de lange en moeitevolle inspanning. In Manake aangekomen, richtte hij zich meest in een der hutten in, die men hem aanwees, en die meer een donkere loods dan een menschelijke woning geleeke, zonder vensters, deuren en stookplaats als zij was. Wat de Indianen hem konden geven, maakte zijn voedsel uit. Van uit deze hut volvoerde hij zijn Evangeliearbeid. Hij stelde oud en jong den ganschen raad Gods ter zaligheid eenvoudig en treffend voor, bestrafte de werken der duisternis met grooten ernst, waarschuwde voor den dag des toorns, en bad dikwijls met tranen zich voor het toekomend oordeel te laten behouden. Dan verzamelde hij de kinderkens om zich, leerde hun lezen, en de schoonste bijbelverzen en liederen uit het hoofd opzeggen, en zocht hen voor den liefderijken Kindervriend te winnen. Ondertusschen trok hij naar de omliggende plaatsen, waar hij hetzelfde deed, om dan na twee of drie weken, geheel uitgeput, tot de zijnen in Kumake weder te keeren.

Welk een wereldoverwinnende kracht ligt er in de liefde van Christus! Wij, die te huis, onder het genot van duizend gemakken, van het lijden en de nooden dezes trouwen arbeiders lezen, en toch

ook gaarne als dienstknechten van Christus willen gelden, moeten met schaamte ons aangezicht bedekken, en ons verootmoedigen over onze weekelijkheid.

Twaalf maanden waren op deze wijze voorbijgegaan, toen zuster Meijer, na van een zoon bevallen te zijn, ziek werd. De nachtlucht, die vrij heenwoei door de kraamkamer, welke, zooals wij weten, noch blinden, noch deuren had; zoowel als de vochtige uitdamping van den naakten grond, die den kamervloer uitmaakte; en eindelijk het gemis van behoorlijk voedsel, dit alles werkte verderfelijk op haar toch reeds verzwakt gestel. Een hevige zenuwkoorts bracht haar spoedig aan den rand van het graf. De trouwe Katharina verpleegde haar dag en nacht gedurende een geruimen tijd. Eens hadden Katharina en Meijer-zelf de kranke, die als dood daar nederlag, een oogenblik verlaten; in ditzelfde oogenblik behaagde het den Heer hare levensgeesten te doen wederkeeren. Zij sloeg de oogen verwonderd op. Eer zij zich echter nog rekenschap kon geven van haar toestand, bemerkte zij een groote slang, die van een dakspaar, juist boven haar hoofd, naar beneden hing. Zij uitte een zwakken kreet, dien Katharina vernam. Toegesneld, zag zij met ontzetting het vergiftige dier boven de zieke heen en weer slingeren. Zij riep de hulp der Indianen in, aan wie het gelukte het dier, aler het eenig onheil aangericht had, te verdrijven. De zieke nam sedert langzaam in beterschap toe. Na de herstelling van zuster Meijer werd het oudste dochttertje

ernstig ziek, maar werd evenzeer door den Heer opgericht, die ook het hart der Indianen tot de roerendste hulpbetooning opwekte.

In de tijden der afwezigheid van baren man was zuster Meijer met haar kinderen aan veel gevaren blootgesteld. Dikwijls hoorden zij 's nachts het gehuil der wilde dieren, of het akelig gezang der heidensche Indianen, die hun nachtelijke dansen uitvoerden, en dreigden haar woning in brand te steken. Menigmaal bezocht een slang hare woning. Eens gezouten vleesch uit een vaatje nemende, stak, tegelijk met zuster Meijer's hand, aan den anderen kant een gevaarlijke slang haar kop in het vat; een andermaal in huis komende, kroop er een over haar voeten. Steeds echter behoedde de Heer haar en haar kinderen. Ook in Manake ondervonden broeder en zuster Meijer de bewarende nabijheid Gods te midden van tallooze gevaren. »Toen wij eens 's avonds laat in Manake aankwamen,» schrijft zuster Meijer, »en ik juist onze bagage in de slaapkamer droeg, stiet ik met den voet bij mijn kleine slaapstede, waarvan de stijlen in den grond vaststonden, tegen iets, dat een eigenaardig geluid van zich gaf. Ik lette daarop eerst niet, en liep weer naar buiten, om de andere voorwerpen te halen. Bij het terugkeeren schopte ik weer tegen hetzelfde ding; en nu drong er een toon in mijn oor, die mij door merg en been ging; want ik herkende de doodelijke waarschuwing der ratelslang. Ik was nauwelijks in staat enig geluid te geven,

en kon slechts tot den Heer opzien, die mijne hulp in zooveel duizend nooden was. Mijn man, die in het buitenste vertrek was, riep spoedig de Indianen. Ik wenkte hen stil te zijn, nam in vertrouwen op mijn Heer Jezus een licht, en plaatste het op den grond. Daar lag dan een geweldige ratelslang om de stijlen van mijn slaapstede gekronkeld. De Heer had ze weerhouden mij met haar doodelijk gif te treffen, hoewel ik ze tweemaal met den voet had aangestooten. Eindelijk nam een Indiaan een geweer, en schoot ze op de plaats dood. Op een anderen keer vonden wij, bij onze aankomst in Manake, een geheel nest van slangen in een gat in den grond onder onze bedstede.”

»Een andermaal met wasschen bezig zijnde, terwijl Clara, een Indiaansch meisje, dat ons soms op onze reizen vergezelde, naast mij de kinderen bezig hield, overviel mij een onverklaarbare, vreeselijke angst, zoodat ik met de kinderen ijlings wegliep. Naauwelijks hadden wij onze woning bereikt, of wij hoorden van dezelfde plaats het gehuil van een tijger tot ons komen.”

Meijer en zijn vrouw konden in zekeren zin, gelijk Paulus, zeggen: In het reizen menigmaal in gevaren van rivieren, in gevaren van moordenaars, in gevaren van de heidenen, in gevaren in de stad, in gevaren in de woestijn; in arbeid en moeite, in waken menigmaal, in honger en dorst, in vasten menigmaal, in koude en naaktheid. (2 Cor. XI: 26, 27.)

---

2. DE REIZEN NAAR MANAKE.

Na de volledige herstelling van zuster Meijer werd er besloten, dat zij haar man op zijn reizen zou verzellen. Zelf geen boot hebbende, die groot genoeg was voor hen en de kinderen, huurden zij een vaartuig van de Indianen; en zoo gingen zij om den anderen zondag naar een reeds gemelde nederzetting van Indianen en negers, (*) waar Meijer predikte en zondagschool hield. Het bezwaar van met drie kinderkens in een open boot onder de brandende zon of de stortregens der keerkingsgewesten te reizen, deed Meijer besluiten een tentboot te koopen, die meer gemakken en daarenboven beschutting gaf. Om deze te kunnen koopen, hadden zij het gouden horloge, dat zuster Meijer uit Europa had medegebracht, met vreugde afgestaan.

In dezelfde mate als nu het werk in Manake gezegend voortging, zoodat vele Arawakken en Akkawa's geloofden en gedoopt werden, begon ook de vijand te woeden. De vuilste lasteringen werden aangaande Meijer uitgestrooid. Daarom besloot hij, van nu af, zijn vrouw en kinderen ook naar dit verwijderde station mee te nemen, hoeveel moeielikheden het overigens inhad, daar Manake twee dagreizen de rivier opwaarts, en een groot uur van den oever gelegen was. Het moerassige voetpad (zie blz. 85) moest nu door de moeder met het pasgeboren knaapje op den arm, en een meisje aan de

---

(*) Zie pag. 86.

hand, en door Meijer met het andere kind bij zich en de pakkage op den rug afgewandeld worden, tot zij de armzalige woning bereikten, waar zij drie weken van visch en cassavabrood leefden, terwijl Meijer daar en in de omstreek het zaad des Evangelies uitstrooide.

Veel gevaren — maar niet minder genadige uitreddingen — konden van deze reizen worden medegedeeld. Op zekeren nacht maakte Meijer, bij het invallen der ebbe, de tentboot aan een boomstam vast; en legde zich met zijn Indianen in de hangmatten, die zij onder een afdak van palmbladen hadden opgehangen, ter ruste; terwijl de moeder met de kinderen in de boot bleef vernachten. Zr. Meijer kon den slaap echter niet vatten; en zoo wakend ter neer zittende, was het haar, alsof de boot sterk naar één kant overhelde. Zij stond op, en bemerkte, dat een groote boomwortel, die bij het begin der ebbe nog geheel onder water had gestaan, juist onder de boot lag, en nu, terwijl het water aanmerkelijk gedaald was, het vaartuig aan één zijde ophief, op het punt om het met moeder en kind in den stroom om te keeren. Zij riep om hulp, en de tocsnellende Indianen kwamen juist bij tijds om het dreigend gevaar af te wenden. Dergelijk gevaar heeft zij meer dan eenmaal geloopen; telkens nogtans was de Heer haar uithelper. Deze herhaalde uitreddingen uit steeds opnieuw dreigende gevaren, in plaats van haar vrees te doen toenemen, versterkten veeleer het geloofsvertrouwen bij deze moedige vrouw.

In den regentijd waren de reizen meestal het lastigst. »Menigmaal», schrijft zij zelf, »wanneer wij midden in den nacht ergens ophielden, hadden wij vreeselijke stortbuien. Wij beproefden dan onze hangmatten onder de zwakke beschutting van palmbladen op te hangen; doch waren buiten staat vuur aan te leggen, om ons daardoor te beveiligen tegen de wilde dieren en de vampiers. Deze laatsten, een soort van vledermuis, dikwijls ter grootte van een eekhoorn, en van den eenen vleugel tot den anderen twee voet breed, moest ik dikwijls van mijn kinderen verjagen, wie zij aan de teenen het bloed uitzogen.»

Hoe gewichtiger Manake werd door het zegenrijke gevolg van Meijer's arbeid, en vooral door de nabijheid van den stam der Akkawa's, onder wie het Evangelie reeds wortel begon te schieten, en hoe wenschelijker het hem aan den anderen kant toescheen, dat zijn vrouw en kinderen hem daarheen bleven vergezellen, des te meer moest hij er over denken den weg tot die plaats begaanbaarder te maken. Daarom beproefde hij met eenige Indianen het riviertje, dat van Manake in de Berbice uitloopt, voor eene kleine boot toegankelijk te maken. Met taai geduld hieuw hij de dikke boomtakken af, die in de rivier afhingen en de vaart belemmerden, en ruimde, zoo goed mogelijk, ook de overige hinderissen weg. Het gelukte hem in zoover, dat zij nu nog maar een half uur te voet te gaan, en daarbij niet meer door poelen en moerassen te waden hadden.

De Heer gaf hem ook opgewektheid tot vele uitstappen naar de omliggende nederzettingen der Indianen; en wanneer hij ook telkenmale zoo afgemat en uitgeput naar huis terugkeerde, dat hij zich te nauwernood kon staande houden, zijn geest was toch altijd wakker van wege de vele onmiskembare teekenen, dat zijn arbeid aan de zielen niet ijdel was in den Heer. Voorts was zijn kinderlijk vertrouwen op de zorg Gods zóó onvoorwaardelijk, dat hij van gewone menschelijke voorzichtigheid en van een behoorlijke uitrusting voor zulke reizen niets wilde weten; en indien God in zijn genade dit geloof niet met wonderbare hulp te gemoet gekomen was, dan ware Meijer verloren geweest. Meestal aanvaardde hij zijn reizen, die in den regel verscheidene weken duurden, zonder zich van de noodige levensmiddelen of van geld te voorzien; hij trok van dorp tot dorp, en leefde van hetgeen de Indianen hem vrijwillig gaven. Niet zelden gebeurde het, dat deze dorpen leeg, en de Indianen gezamenlijk op de jacht gegaan waren, zoodat hem dan verscheidene dagen niets anders overbleef dan van de boschbeziën en wilde ananassen te leven. Was Meijer op reis, dan plachten de geloovige Indianen zich dagelijks meer dan eenmaal te vereenigen in vurige smeekingen voor den dienstknecht des Heeren, door wien de boodschap des heils tot hen gekomen was.

Onder dit alles waren er echter ook tijden der verkwikking van het aangezicht des Heeren, hetzij Meijer met de geloovige Indianen, die van alle

zijden des Zondags in Kumake plachten zamen te komen, het brood brak, hetzij de broeders van de kust aan Meijer een gewenscht en hartverkwikkend bezoek brachten. Zoo gebeurde het in het tweede jaar van Meijer's verblijf in de wildernis, dat broeder Aveline op nieuw een bezoek in Kumake aflegde. Eenige broeders in Engeland, die Meijer's zending steeds in voorbiddende en helpende liefde gedachtig bleven, hadden ten zijnen behoeve 60 gulden naar Georgetown overgezonden. Meijer's voorraad was, tot op een kleine hoeveelheid cacao, geheel opgeteerd, de Indianen waren allen ter jacht gegaan, toen broeder Aveline de som uit Engeland, vermeerderd met hetgeen de negerbroeders er aan toegevoegd hadden, kwam overhandigen. Aveline en, die hem vergezelden, kwamen vermoeid en hongerig aan, daar ook de door hen meegenomen levensmiddelen, op een weinig suiker na, verbruikt waren. Zuster Meijer haalde haar laatsten voorraad cacao voor den dag, broeder Aveline voegde zijn suiker daarbij; en vrolijk in God, die ook het karigste maal tot versterking en verzadiging des lichaams weet te zegenen, zetten zij zich aan tafel. De Heer, die wel wist, dat zijn kinderen behoefte hadden, zond nu de Indianen huiswaarts, die Meijer de helft van een vetten tapir met wat cassavabrood aanbrachten. Vervuld van lof en dank, bereidde zuster Meijer nu nog een krachtig avondmaal; terwijl het overige voor den volgenden dag meer dan voldoende was. Het een zoowel als het ander

was voor de geloovige schaar in Kumake een nieuw bewijs, dat de God, dien zij dienden, een levende God is, groot van raad en machtig van daad.

---

3. VRUCHT OP HET WERK.

Het staat niet in de macht des menschen — ook niet van den meest begenadigden prediker of zendeling — zielen van den dood tot het leven te brengen, en hen tot nieuwe schepselen te maken. Zulks vermag alleen de scheppende genade Gods. Daarom wordt onze trouw ook niet afgemeten, noch beloond naar het getal der door onze dienst bekeerde zielen. De dienstknecht, die duizend schoven met vreugde in de schure vergadert, staat deswege niet hooger dan de dienstknecht, die »al gaande en weenende" het zaad uitstrooit, zonder ééne vrucht te aanschouwen. Nogtans zullen er weinig trouwe knechten van Christus gevonden worden, wier dienst niet ten minste met enkele vruchten gezegend wordt.

Van Meijer's arbeid verklaart de zendeling Strong: »De Heer alleen kent den vollen omvang van den zegen, die rustte op zijn getuigenis van de liefde Gods aan zondaren; want ofschoon hij in den regel slechts weinig dagen aan dezelfde plaats verwijlde — juist lang genoeg om den vollen raad Gods tot zaligheid voor te stellen — zoo was toch meestal de vrucht van een zoodanig verblijf, dat

enkele zielen tot den Heer bekeerd, en uit de macht der duisternis gered werden."

Al dadelijk b. v. bij het eerste bezoek van Meijer te Manake riep een jonge Indiaan (toovenaar), aangegrepen door het krachtig getuigenis van den knecht Gods: »Kidwan! kidwan!" d. w. z.: »het is waar, het is waar!" en zoo machtig was de indruk, dien het woord Gods op dezen jongen man maakte, dat hij van stonden aan zijn heidensche levenswijze vaarwel zeide, en spoedig daarna gedoopt werd. Na eenige maanden werden nog negen anderen (zeven vrouwen, van wie ééne tot de Akkawa's behoorde, en twee mannen) gedoopt.

Nog een merkwaardig bewijs van de uitwerking van Meijer's prediking levert het volgende feit. Reeds in het eerste jaar van zijn arbeid in Kumake was een Indiaansche vrouw tot het geloof in den Heer Jezus gekomen, en gedoopt. Later echter trok zij zich terug, en werd zelfs een verklaarde vijandin van Meijer, die hem veel leeds aandeed. Daarop werd zij ziek, en kwam den dood nabij. Met ontferming bewogen, snelde Meijer tot haar, en sprak tot haar van den Heiland en de reinigende kracht zijns bloeds. Aanvankelijk was zij dof en ontoegankelijk; maar langzamerhand scheen de ijskorst van haar hart weg te smelten, en de dierbare Jezusnaam begon weer zoet in hare ooren te klinken. Meijer bezocht haar den volgenden dag op nieuw; maar zij was bewusteloos, en stierf spoedig daarop. Bij dit tweede bezoek trof Meijer

een Indiaan met zijn blinde vrouw aan, wier gelaats-trekken hem bekend voorkwamen. Daar ook zij hem vriendlijk groetten, en hem schenen te kennen, verzocht hij ze bij zich aan huis. Nu bleek het, dat zij Meijer reeds voor vele jaren in hun dorp hadden hooren prediken. Den indruk dier prediking hadden zij niet kunnen kwijt worden. Hij had — zeiden zij nu — hunne groote zondigheid blootgelegd; maar ook van de liefde Gods verhaald, die zijn eeniggeboren Zoon had overgegeven om voor zondaren te sterven. Zij hadden de waarheid zijner woorden aan hunne harten ervaren, en in Jezus geloofd. De wensch, om Meijer nog eens te zien en te hooren, was altijd levendiger bij hen geworden. Daar zij nu eindelijk gehoord hadden, dat hij aan de Berbice onder de Arawakken predikte, waren zij opgetrokken, en ten laatste hier aangekomen. De pas gestorven Indiaansche had hen echter tegen Meijer ingenomen, en hen voor hem gewaarschuwd. Toen zij nu Meijer in liefde hadden zien komen tot de vrouw, die hem zoo vijandig was geweest, hadden zij groote blijdschap gevoeld; en hem tot diezelfde vrouw zulke liefelijke woorden hoorende richten, was hun hart van vreugde ontbrand. Dit alles verhaalden de beide lieden in kinderlijken eenvoud. Meijer brak zonder toeven met hen op naar hun diep in de bosschen gelegen dorp, bracht daar vele weken door, en had de vreugde niet alleen deze twee oudjes, maar ook verscheidene anderen in Jezus' dood te doopen. Van daar trok hij nog

dieper het land in tot aan de bovenste watervallen der Demerary, en doopte overal op de nederzettin- gen der Indianen dezulken, die het woord geloovig aannamen.

Deze herhaalde reizen door brandende zandwoes- tijnen, onbegaanbare bosschen en uitgestrekte moeras- sen, benevens de tallooze ontberingen en verhittende inspanningen, ondermijnden Meijer's vroeger zoo krachtig gestel, en deden zijn gemoedstoestand zelfs zóó aan, dat deze dikwijls aan zwaarmoedigheid en vertwijfeling grensde.

Tot de moeielijkste ondervindingen uit dien tijd behoorde een gebeurtenis, die den ganschen arbeid van Meijer op eenmaal dreigde te verstoren; maar die tevens de kracht der liefde, met welke hij de hem toevertrouwde zielen omvatte, in het helderste licht stelde. Een Amerikaansche »mormoon”, name- lijk, wist zich bij de lichtgeloovige Indianen ingang te verschaffen. Honderden, vooral uit de Akkawa's, geloofden zijn profetieën. Juist zij, die het Evangelie geen gehoor verleenden, stelden hun hart het meest voor de bedriegelijke voorspiegelingen van den mor- moon open, en maakten zich gereed voor de afreis naar het beloofde aardsche paradijs. Meijer was juist met zijn gezin en acht christelijke Indianen naar Manake gekomen, om daar de broeders te be- zoeken, en ze in het geloof te versterken. Daar hoorde hij, dat een bekeerd Indianenpaar zich mede had laten verstrikken. Deze tijding was als een dolksteek in zijn hart. Hij ging met Thomas,

den man der dikwerf genoemde Katharina, en een anderen bekeerden Akkawa-Indiaan naar de plaats, waar de verleide broeder en zuster zich bevonden, in de hoop hen uit den strik des satans te bevrijden, en misschien ook nog andere bedrogenen door de verkondiging van den naam Jezus te ont- nuchteren. De geheele verre weg moest te voet afgelegd worden — een zware taak voor Meijer, die bovendien reeds door koorts en ontbering uitge- put was. Daarbij bestond zijn gansche rijkdom uit nog geen drie gulden, die zoowel moesten strekken voor hem en zijn reisgezelschap, als voor zijn gezin, dat in Manake zijn terugkomst zou afwachten. Meijer's liefde tot de zielen en zijn vertrouwen op God deden hem echter over alle bezwaren heen- stappen. Een gedeelte stak hij in den zak, het overige liet hij zijner vrouw, en zoo aanvaardde hij met de Indiaansche broeders den tocht.

Terwijl zuster Meijer in Manake op de terug- komst van haar man wachtte, gevoelde zij zich menigmaal bezorgd over hem. Zij was toch bekend zoowel met de uitwendige gevaren, waaraan hij op weg blootgesteld was, als met de aanvechtingen, die dikwijls zijn door lijden neergedrukt gemoed overvielen. Zij wist bovendien, dat zijn weg hem voorbij een Indianen-hoofdman voerde, die hem reeds eenmaal naar het leven had gestaan. Bij ge- legenheid van een bezoek, dat Meijer dien hoofdman op zekeren tijd bracht, had deze hem, namelijk, met veel betoon van vriendelijkheid ontvangen ;

doch hem intusschen een drank voorgezet, die op hem werkte als vergif. De Heer had zijn trouwen dienstknecht echter voor alle schadelijke gevolgen bewaard.

Aan den anderen kant waren deze dagen des wachters voor zuster Meijer een tijd van de zichtbare en troostrijke nabijheid Gods. Zij wierp alle zorgen over haren man, hare kinderkens en haar zelve op Hem, die gezegd heeft: »Ik zorg voor u." Een doofstomme Indiaansche knaap, die met een Indiaansch kindermisje, Clara, bij haar inwoonde, ging dagelijks uit visschen, en bracht haar telkens zijn vangst. Voor het weinige geld, dat haar man had achtergelaten, kocht zij cassavabrood, en de Heer zegende het sober maal. Maar ten slotte raakte het geld op. De laatste penning was uitgegeven; en op zekeren avond was ook de laatste bete met dankzegging genuttigd, toen een der kinderen uitriep: »Moeder, zie eens, daar komt Harriët met een mand vol cassavabrood!" En zoo was het. Harriët, een Indiaansche zuster van Kumake, was met twee Indiaansche broeders van daar aangekomen. Zij waren door Katharina niet alleen met een groote mand cassavabrood, maar ook met een gave uit Engeland van ongeveer 44 gulden, afgezonden. Van br. Aveline brachten zij bovendien een brief mede, die o. a. meldde: »de Heer heeft het onzen lieven broeder T. en anderen in deze stad in het hart gegeven, u nieuwen voorraad te zenden, in de gedachte, dat gij in

nood zoudt zijn. Broeder Strong denkt er aan u langs den zeeweg zoo spoedig mogelijk te bezoeken, en u levensmiddelen en kleedingstukken over te brengen, welke de broeders van plan zijn voor u in orde te brengen . . . . .”

Het zou moeielijk wezen de gewaarwordingen van dank en vreugde te schetsen, welke het hart der eenzame zuster Meijer bij dit vernieuwd bewijs der hulpe Gods vervulden. Onmiddellijk dacht zij er aan haren man, die reeds drie weken afwezend was, zonder dat zij eenig bericht van hem had bekomen, en van wiens lijden en ontberingen zij zulk een bang voorgevoel had, het een en ander toe te zenden. Vertrouwde mannen, van levensmiddelen en geld voorzien, werden afgevaardigd, om Meijer op te sporen.

Hoe was het intusschen onzen broeder gegaan?

Het was hem gelukt de nederzettingen der Akkawa's aan de boven-Demerary te bereiken, en hij vond alles, zooals hem verteld was. De Indianen hadden hun cassava-voorraad ingezameld, en daarvan brood gebakken. Zij stonden nu op het punt met de gevulde broodkorven de reis te aanvaarden naar het hun beloofde paradijs. Meijer verkondigde hun den eenigen weg ter zaligheid — de bekeering en het geloof in Jezus — en waarschuwde hen gehoor te verleenen aan het geroep: »zie, hier is de Christus; of zie, daar is hij!” Want de Heer zou wederkomen met de stem des archangels en met de bazuine Gods, niet om hen in een paradijs

op aard, maar in het vaderhuis daarboven, op te nemen. Het bedriegelijke woord, waarvoor zij hun hart opengesteld hadden, was dus niet de stem van God, maar die des duivels, welke hen zocht te verleiden en te verderven.

Op deze krachtige prediking van Meijer gaven de oudere Indianen, zoowel als verscheidene jongere, hun plan om heen te trekken op; maar velen volhardden in hun dwaalweg, en togen voort.

Hoezeer Meijer nu door den gedeeltelijk gunstigen uitslag zijner tusschenkomst eenigszins vertroost werd, zoo kon dit toch zijn smart over de begoocheling der anderen niet wegnemen. Een enkele ziel, die, met verachting der ontvangen waarschuwingen, blindelings in haar verderf liep, hield zijn gemoed zoozeer bezig, en veroorzaakte hem zulk een angst en bekommering, dat hij daarvoor de vreugde over de redding der anderen vergat.

Daarbij kwamen nog andere smartelijke ontmoetingen. In gindsche streken der Demerary bevinden zich vele houtplantages, op welke Europesche opzieners woonden. Meijer hoopte bij den een of ander van hen zijn noodzakelijkste behoeften te kunnen bevredigen; maar zij wilden tot geen prijs hem iets verkoopen, omdat hij het licht der waarheid vrij omhoog hield, terwijl zij de duisternis lief hadden. Vooral waren zij boos, dat hij te velde trok tegen de verderfelijke gewoonte der opzichters, om het loon der Indiaansche arbeiders niet in geld, maar in brandewijn uit te betalen. Deze gewoonte richt

de inboorlingen lichamelijk en zedelijk te gronde, en is dan ook uitdrukkelijk door de wetten der Engelsche kolonie verboden.

Deze ervaringen, vereenigd met de bezwaren en ontberingen der reis, drukten Meijer's lichaam en ziel diep ter neder. Hij kwam, na een afwezigheid van vier weken, in Manake bij de zijnen als een martelaar, en bijna blind door oogontsteking, aan. Meer dan ooit had hij behoefte om op zijn verhaal te komen. Zijn vrouw en de broeders vreesden voor zijn leven. Ook hij-zelf had een voorgevoel, dat hem van de twaalf uren zijner aardsche taak nog maar een klein gedeelte tot werken overbleef. In plaats echter van door deze bewustheid zich te laten bewegen, om zich meer te ontzien, en de overige minuten van zijn werkdag zooveel mogelijk te rekken, wilde hij veeleer in den korten tijd, die hem geschonken werd, zooveel arbeid, als maar eenigszins kon, tezamendringen. Nauwelijks waren zijn oogen wat beter, en zijn krachten gedeeltelijk teruggekeerd, of hij trok weder met het woord des kruises in alle richtingen naar zijn Indianen heen.

VIJFDE AFDEELING.

---

1. ARBEID ONDER DE INDIANEN EN EUROPEANEN.

De Christen meet zijn leven niet af naar het aantal jaren, die hij zijn leeftijd toevoegt, maar naar hetgeen hij leeft en werkt voor den Heer. Johannes Meijer heeft in de zeven jaren, die hij in de dienst des Heeren onder de negers en Indianen van Zuid-Amerika heeft doorgebracht, de taak zijns levens vervuld, en tevens zijn loop vol-eindigd.

Gelijk wij in de vorige afdeeling meêdeelden, was Meijer van zijn langen tocht onder de Arawakken niet alleen lichamelijk verzwakt, maar ook met een neergedrukt gemoed, naar Manake teruggekeerd, om van daar met zijn gezin naar Kumake terug te spoeden. Hij had behoefte aan rust, en vooral aan verkwikking voor den geest. Doch waar zou hij die zoeken, anders dan in nieuwen arbeid voor zijn Heer, in het wederom zoeken en redden van verlorenen? Het ging hem eenigermate als zijn Heer en Meester, tot wien de discipelen zeiden: »Rabbi, eet!» Doch Hij zeide tot hen: »Ik heb een spijze, die gij niet weet. Mijne spijze is te doen den wil desgenen, die mij gezonden heeft, en zijn werk te volbrengen.»

Meijer trok, nadat zijn half verblinde oogen te nauwernood genezen, en zijn krachten wat bijgekomen waren, de rivier op- en afwaarts, om de geloovigen te versterken, en den zondaar het Evangelie te verkondigen. Halfweg tusschen Kumake en Manake bevond zich een schoone nederzetting van Indianen. Zij lag op een heuvel, omgeven door een dicht bosch. Daar woonde een hoofdman, die tegelijk een toovenaar was, en drie vrouwen had. Zijn eerste vrouw, die reeds oud was, maar niettemin de eerste plaats in huis bekleedde, hoorde het Evangelie, dat Meijer dikwijls aan die plaats verkondigde en geloofde, hoewel zij het geheim hield. De hoofdman zelf wilde niet in 't openbaar zich bij hen voegen, maar lag dikwijls in de nabijheid in een hangmat naar de verkondiging des Woords te luisteren. Hij had een volwassen, welgemaakte dochter, die hij, naar zijn zeggen, den grooten geest tot vrouw wilde geven, en ze daartoe drie nachten lang in het bosch uitbracht. Meijer sprak dikwijls ernstig met hem, en bad hem zijn dochter met het Evangelie te laten bekend maken; en ze niet den boozen geest, maar den Heer Jezus toe te wijden; maar tevergeefs. Daar stierf het meisje plotseling. Dit werd als een zoo duidelijk bewijs van den vinger Gods opgenomen, dat de toovenaar en allen, die het hoorden, op het diepst geschokt werden.

Op een anderen tocht trof Meijer slechts weinig Indianen te huis. Terugkeerende, ontmoette hij

twee oude lieden — man en vrouw — die tegelijk met Meijer en zijn gezin op een zelfde plaats landden. Het Evangelie, hun verkondigd, werd met vreugde aangenomen. De man was een oude toovenaar; maar de waarheid maakte voor de eerste maal onmiddellijk zulk een indruk op hem, dat hij mede naar Kumake ging, zich liet doopen, en tot aan zijn dood een trouw discipel van Jezus bleef.

Elk jaar placht Meijer eens of meermalen een bezoek af te leggen te Nieuw-Amsterdam, de stad, die aan de monding der Berbice lag, om voor zich en de zijnen de noodzakelijkste levensbehoeften te koopen. In den aanvang van 't jaar 1846 deed hij wederom een dergelijken uitstap. Hij was zeer zwak bij zijn aankomst in de stad, en het zou hem niet euvel geduid hebben kunnen worden, als hij, na het verrichten van de noodigste zaken, nog eenige dagen in den kring van lieve vrienden rust had genomen. Maar onze Meijer kon nergens verwijlen, en niet tegelijk werkzaam zijn tot behoudenis der zielen. Hij was te huis bij een ijverige discipelin, die vroeger door hem tot kennis der waarheid was gebracht. In dit huis hield hij dagelijks vergadering; op de markten en straten predikte hij; en enkele personen, bij wie hij iets goeds hoopte te kunnen uitrichten, zocht hij aan hunne woning op. Verneemde, dat een moordenaar in de gevangenis zijn terechtstelling verbeidde, rustte Meijer niet, tot hij tweemaal verlof had verkregen hem te bezoeken. Maar zijn gesprekken met den ongelukkige, zijn

beden en tranen. zijn vurig gebed met en voor hem, alles bleef vruchteloos; de verharde mensch wees met verachting alle toespraak af, en stierf in zijn zonden. Deze ontmoeting drukte zoo zwaar op Meijer's gemoed, dat hij zelfs naar het lichaam daaronder leed. Zwaarmoediger dan ooit keerde hij naar Kumake terug.

De vrienden aan de kust, vooral de zendelingen Strong en Aveline aan de Demerary, volgden met de hartelijkste deelname den loop van zaken in Kumake. Zij verheugden zich, en prezen God over hetgeen de Heer onder de Indianen werkte; maar zij vreesden ook voor het leven des geliefden dienstknechts, door wien het werk des Heeren gezegend voortging. De bezorgdheid voor hem en zijn gezin nam toe, naarmate er meer ongunstige berichten aangaande Meijer's gezondheid inkwamen. Het bevredigde hen niet meer allerlei verkwikking en versterking door boden naar Meijer toe te zenden; zij gevoelden, dat een persoonlijk bezoek noodig was. De zending Strong had tot nu toe het werk in Kumake nog niet met eigen oogen gezien. Thans besloot hij met Aveline en eenige geloovige inboorlingen zelf te gaan zien, wat er voor den eenzamen en zwaar beproefden broeder en zijn gezin zou kunnen gedaan worden. In April 1846 brak het reisgezelschap naar Kumake op. Na een roeitocht van vier dagen kwam men aan den voet van den steilen heuvel, op welken het Indianendorp gelegen is. Strong zelf deelt het bezoek in de volgende woor-

den mede: »Hartelijk was de ontvangst; doch wij vonden onzen broeder Meijer zeer gedrukt en neerslachtig, nog ten gevolge van de bovenmatige inspanning gedurende zijn laatste reis naar de stad. 's Avonds kwamen de Indianen in Meijer's huis, waarin hij in hun eigen taal, met grooten ernst en bijzondere zalving, over een gedeelte uit Gods Woord sprak. Alvorens ons ter rust te begeven, was er nog bidstond en bespreking van het werk Gods in deze streken. Het viel ons zeer in het oog, hoe diep Meijer's geheele gestel geschokt en aangedaan was ten gevolge van zijn uitputtenden arbeid en zijn ontberingen. Ook zuster Meijer en haar drie kinderen waren lijdende. Het was ook onmogelijk voor hen om gezond en sterk te blijven. Hun herhaalde, zelfs nachtelijke, tochten met de boot, waarbij zij dan aan de zon en den regen, dan aan de schadelijke nachtlucht blootgesteld waren; het wonen in de ellendige hutten, die wind en weer den vrijen toegang verleenden; de ongenoegzame voeding; het gemis aan verpleging — dit alles moest wel de kracht en gezondheid van broeder en zuster Meijer ondermijnen. Ook konden wij niet verwachten, dat daarin verandering zou komen. Meijer bleef er op staan — met het oog op de Indianen — dezelfde leefwijze als zij te blijven voeren, en midden onder hen zich naar hun manieren te schikken. Wij konden dus niet anders dan Meijer en de zijnen op nieuw aanbevelen bij Hem, die ze tot hiertoe had bewaard, en die den arbeid vol zelfverloochening

van zijnen dienstknecht zoo wonderbaar had gezegd. Ons bezoek duurde slechts kort, maar toch lang genoeg, om waar te nemen, welk een schoon geordende toestand er onder de bekeerde inboorlingen heerschte; hoe zij het werk Gods op hoogen prijs stelden; hoe ijverig en geregeld zij ter vergaaring verschenen; en hoe verblijdend zij in de kennis en de genade onzes Heeren Jezus Christus opwiessen . . . . . Nadat wij beproefd hadden onzen broeder op te beuren; terwijl onze gebeden en tranen zich met die zijner vrouw en der geloovige Indianen voor zijn duurzame genezing vermengden, namen wij afscheid van deze lieve vergadering, die zich de Heer uit de wildernis des wouds bijeengebracht had, en keerden naar onze verre woonplaats terug . . . . .”

Strong had een aantal hartelijke brieven van de broeders aan de kust voor Meijer meêgebracht. Deze brieven, met het persoonlijke bezoek, waren voor den lijdenden broeder een grootere verkwikking, dan al de ontvangen voorraad levensmiddelen.

Zoo schreef broeder Daniel French uit Victoria, waar Meijer vroeger onder de negers had gearbeid, o. a.: »Dikwijls trekt mijn hart naar de Berbice heen, en wanneer ik zelf mocht kiezen, zou ik niets vuriger verlangen, dan te zamen met u, lieve broeder! onder de Indianen te mogen arbeiden. Ik gevoel echter, hoe gansch onwaardig ik ben, door den Heer daartoe gebruikt te worden. . . . Ik hoop, dat onze Indiaansche broeders in de waar-

heid toenemen, en in de kracht des geloofs des Satans listige aanslagen leeren overwinnen.... Het gaf mij onlangs groote vreugde een jongen broeder te ontmoeten, en van hem te vernemen, hoe de Heer hem tot kennis der waarheid had gebracht. Gij zelf, waarde broeder! zijt het gezegende werktuig geweest, om hem tot den Heer te brengen, door de laatste Evangelieverkondiging, die gij hier gehouden hebt.... Zoo ziet gij, lieve broeder! dat, terwijl gij van de eene plaats tot de andere trekt, en het goede zaad uitstrooit, uw arbeid niet te vergeefs is in den Heer.... Moge de genadige God u en de uwen overvloedig zegenen, en u sterken uit zijn heiligdom."

Zulke woorden waren voor Meijer een zoete vertroosting. Hij zag er uit, dat het zaad, dat hij zaaide, levenskracht bezat, en door Gods genade vrucht droeg. Ook deed het hem goed, dat hij, hoezeer verre van de gemeenschap der broeders verwijderd, nogtans gedragen werd door hun gebed en hunne liefde. Dit alles was balsem voor zijn hart.

Maar ook in zijne onmiddellijke nabijheid mocht hij menigerlei vertroosting smaken. Wij hebben vroeger van een Hollander, Sanders genaamd, gesproken, die niet ver van Kumake een houtplantage bezat, Lana geheeten, welke hij van Nieuw-Amsterdam, zijn gewone verblijfplaats, dikwijls kwam bezoeken. Deze man had Meijer, reeds bij zijn eerste aankomst in Nieuw-Amsterdam, veel vrien-

delijkheid bewezen; en steeds was er een goede verstandhouding tusschen Sanders en de familie Meijer blijven bestaan. Nu gebeurde het, dat Sanders ziek was, juist toen Strong van zijn bezoek bij Meijer terugkeerde, en eenige dagen in Nieuw-Amsterdam verwijsde. »Toen ik daarvan hoorde,» schrijft Strong, »baastte ik mij hem te bezoeken; maar ik vond hem zeer ingenomen tegen Meijer, tengevolge van de kwade geruchten, die voortdurend aangaande Meijer in omloop waren. Ik sprak, door de liefde gedrongen, met hem over het heil zijner ziel; zocht hem te overtuigen van de valsheid der geruchten, die over Meijer liepen; en drong hem van den trouwen broeder zelve het Evangelie der genade Gods te hooren.»

Spoedig na Strong's afreize, nam de ziekte van Sanders een bedenkelijke wending. De vermaningen van Strong waren niet tevergeefs geweest; maar nog krachtiger werkte de verborgen hoogachting voor Meijer, die door den laster wel een tijdlang onderdrukt, maar nooit weggenomen had kunnen worden. Het beeld eens waren Christens drukt zich diep, zelfs in het hart van een mensch der wereld; en er komen tijden, waarop men, met afzien van alle vroegere deelgenooten der zonde, angstig naar een troostwoord uit den mond eens verachten Nazareners uitziet. Zoo ging het ook met Sanders. Hij liet onzen Meijer zeggen, dat hij voor een bezoek van hem zeer dankbaar zou zijn.

Meijer ijldo op de vleugelen der liefde naar de stad, en vond meer dan hij had durven verwachten. Hij kon een berouwhebbenden, heilbegeerigen zondaar met blijdschap de vergeving in Christus' bloed verkondigen. De zieke nam de zoete woorden, die hij uit den mond des zendelings vernam, als een laafdrank in zich op. Hij kwam tot het geloof, en genas eerst naar de ziel, vervolgens ook naar het lichaam. »Mijn lieve man,» schrijft zuster Meijer, »bad, ook toen hij uit de stad teruggekeerd was, veel voor dezen vriend; en God, die het gebed verhoort, voleindigde zijn genadewerk, dat op het ziekbed een aanvang genomen had.»

De heer Sanders kwam na zijn herstelling zelf naar Kumake, en drong er bij Meijer op aan een beter huis te bouwen. Te dien einde verzocht hij hem zelf op zijn uitgebreide bezittingen een plaats uit te kiezen tot een huis en tuin, die hij hem dan in vrijen eigendom zou afstaan. Dit was des te meer waard, daar de regeering slechts groote, maar geen kleine stukken gronds verkocht; terwijl op den niet verkochten grond alleen Indianen, maar geen Europeanen bouwrecht hadden. Meijer was zeer dankbaar voor dit aanbod, daar hij wel wist, dat het een vrucht van de liefde Gods was. Nu hadden de geloovige Indianen reeds voor eenigen tijd een ruime plaats, die aan hunne woningen grensde, van kreupelhout ontdaan, om voor Meijer, wiens gezin zich langzamerhand uitgebreidde, een huis daarop te bouwen. Ook was er

reeds eenig hout daartoe geveld. Meijer zeide den heer Sanders, dat hij deze plaats vóór elke andere verkoos, en dadelijk werd zij hem toegezegd.

---

2. HET GAAN IN DE RUST.

Zoo stonden de zaken in den aanvang des jaars 1847. Juist toen scheen Meijer wat op te leven; en naar evenredigheid was hij het laatste jaar van zijn verblijf in Guyana gezonder dan al de vorige. Ja, het was verwonderlijk te zien, hoe de Heere God zich bij vernieuwing aan hem verheerlijkte, en hoe overal genade en zegen op zijn arbeid rustte.

Ondertusschen was de tijd weer genaderd, waarop Meijer met zijn gezin gedurende eenige weken de broeders in Manake zou gaan bezoeken. Dit vertraagde den bouw van het huis, waarbij nog kwam, dat bijna het geheele huisgezin door hevige oogontsteking langer dan gewoonlijk in Manake opgehouden werd. In April begon daarop de groote regentijd, die meestal tot half Augustus aanhoudt, zoodat ook hierdoor het bouwen werd uitgesteld. Uit dezen tijd is het eenige eigenhandige bericht afkomstig, dat ooit van Meijer is ingekomen. Hij hield niet van schrijven, wanneer het alleen om vermelding van zijn werk te doen was. Voor menschen wilde hij liefst geheel verborgen blijven, wanneer hij slechts voor zijn hemelschen Vader, die in het verborgen ziet, openbaar was. Dit eenvoudige schrijven, aan familiebetrekking in Zwitser-

land gericht, geeft een overzicht over zijn geheelen werkkring, en is een heldere spiegel van den schrijver zelve, waarom wij er een en ander uit overnemen.

» Kumake, aan de Berbice, 23 Februari 1847.
 . . . . . Wat het werk betreft, waarin ik geplaatst ben, zoo kan ik mij eenigermate met Jakob vergelijken. Na langen, moeitevollen arbeid, in de hitte des daags en de koude des nachts, ben ik door den zegen des Heeren tot twee heiren geworden; maar onder het worstelen en strijden met en voor God is mijn natuurlijke kracht verbroken geworden, gelijk Jakob's heupe. Genoeg, dat de Heer mij gezegend heeft. Dikwijls dacht ik: laat de gansche wereld mij maar vergeten, indien slechts zij, die in het medegevoel van Jezus voor mij kunnen bidden, aan mij gedenken. Deze twee heiren, of liever kudden, die ik bedoelde, zijn twee vergaderingen van geloovigen uit de Indianen (vooral Arawakken) benevens eenigen uit de negers en mulatten aan de rivier Berbice, welke laatste ons echter niet zooveel stof tot blijdschap geven, als zelfs de Indianen uit de wildernis.

Doch het is slechts genade, die ons maakt tot hetgeen wij zijn moesten, of hetgeen wij zijn tot prijs der heerlijkheid zijner genade. Onze zuster Kaatje (de Indiaansche Katharina) bij wie wij sedert eenigen tijd inwonen, is een lieve ziel, en als een moeder voor ons bezorgd. Rondreizen en prediken was mijn voornaamste werk, waarbij ik

veel had uit te staan, dat vooral op mijn gezondheid een nadeeligen invloed had. Dikwijls b. v. moest ik onder een brandende zon met bloote voeten op het gloeiende zand, dikwijls ook tot aan de knieën, de heupen, en zelfs den hals, door het water voorttrekken; en 's nachts was ik menigmaal zonder behoorlijke dekking. Toen daarop de Heer eenigen tot bekeering bracht, en deze dientengevolge gedoopt werden, verhief ook de Satan zijne stem, waaruit vervolging en lastering ontstond. Doch de Heer alleen kon zeggen: tot hiertoe en niet verder.

Nu hebben wij het tamelijk rustig, en hoeden meestal de schapen, die op twee plaatsen bijeenkomen, namelijk in Kumake 31 en bij het riviertje Manake 11, te zamen 42. Ook is er een kleine vergadering in de stad Nieuw-Amsterdam, aan den mond der rivier, waar ik eenige vrucht op mijn arbeid, maar weinig gelegenheid om werkzaam te zijn heb. Kumake is een dorpje, omtrent 40 uren van Nieuw-Amsterdam, en Manake nog weer 40 uren verder, beide aan de Berbice gelegen.

Wij reizen (meestal ons geheele gezin, ongeveer acht à tien personen) in een kleine tentboot op de rivier maandelijks naar Manake. Daar blijven wij dan twee Zondagen over, verzamelen ons volkje iederen avond tot het gebed, het lezen en beschouwen van Gods Woord, en des Zondags tot het breken des broods. Desgelijks doen wij in Kumake, als wij daar zijn, en gedurende ons afwezen doen

het de broeders, die daar wonen, zelve. Ik hoop, dat zij allen des Heeren zijn, hoewel men menigmaal voor hen vreest. Toch mag ik zeggen, dat de genade aan hen heeft gewerkt, wat dikwijls den Christenen in Europa tot eer zou verstreken. Ook bezoeken wij bijna iedere maand die geloovigen, die verstrooid van Kumake wonen. Daar zijn ook nog enkele ontwaakte zielen, die om verschillende redenen nog niet gedoopt zijn. Vijf van de bekeerde Indianen zijn vroeger tovenaars geweest.

Wat ons levensonderhoud betreft, wij hebben alle bekommernis daarover op den Heer geworpen, die naar zijne belofte voor ons zorgt. Dikwijls wordt ons onderstand gezonden uit Engeland (door broeder George Muller van Bristol nu reeds drie maal) en ook de broeders in Demerary hebben ons menigmaal in levensmiddelen gezonden, hetwelk wij alles uit de hand des Heeren aannemen. Wij wonen in Kumake in het huis van een onzer Indianen, broeder Thomas, den echtgenoot onzer zuster Kaatje. Het huis is naar Indiaansche wijze ingericht. Te Manake hebben zij ons een klein huis gebouwd, dat tot woning en tot vergaderplaats dient. Daar is geen planken vloer, geen venster, (doch wel licht genoeg) geen huisraad, dan wat wij zelf ruw in elkander hebben gezet. Dit is nogtans in het geheel geen reden om ons ongelukkig te gevoelen, veelmeer het tegendeel.

Een ander deel onzer werkzaamheid betreft de bestudeering der Arawakken-taal. Ik ben daartoe

aan het opstellen eener woordenlijst, en heb reeds verscheidene gedeelten van het dierbare Woord Gods in die taal overgezet. Ook heb ik een Arawaksch liederboekje vervaardigd, waaruit wij tot onze opbouw zingen. Gij kunt dus bemerken, dat het geen praatjes zijn, wanneer ik zeg, dat wij, van wege ons werk, niet veel tijd hebben aan u te schrijven. Behalve dat moeten wij de Indianen ook leeren lezen, nadat wij begonnen zijn boeken in hunne taal voor hen te schrijven en te drukken. Want vroeger wisten zij van dit alles niets. Ook kan niemand, tenzij bij eigene ondervinding, zich een denkbeeld maken, hoeveel moeite en arbeid het leeren en schrijven van zulk een nieuwe, nog nooit bearbeide, vreemdsoortige taal kost, vooral bij gebrek aan een tolk, die zoowel Engelsch als Arawaksch verstaat. De Heer echter heeft tot hiertoe geholpen, en zal ook verder helpen, voor zoover zijn eer en zijn genade zulks vorderen.

Mijn lieve vrouw heeft een groot deel des werks te dragen, terwijl zij niemand bij zich heeft dan een klein Arawaksch meisje, Clara genaamd, die nu ook, met onze kinderen en met haar oudere zuster Cecilia, den Engelschen bijbel leert lezen. Mijn vrouw heeft onder zoodanige omstandigheden, als waarin wij hier verkeereren, veel genade, onderworpenheid en geduld noodig — en, Gode zij dank! dat Hij haar ook een groote mate daarvan gegeven heeft.

De hartelijkste groeten van mij en mijn vrouw
aan alle vrienden in den Heer.

Uw broeder:
Johannes Meijer."

Dat Meijer zich opgewekt gevoelde aan zijn betrekkingen in Zwitserland te schrijven, was reeds op zich zelf een teeken, dat hij zich beter, opgewekter en frisscher gevoelde dan anders. Ook ademt deze brief zelf een geest van geloofsvertrouwen en verlevendigden moed. Maar de lichamelijke welstand, waarin hij zich gedurende de eerste maanden van 1847 verheugde, was niet, zooals zijn vrienden meenden, de dageraad van een nieuwen, schooneren dag, maar alleen een bedriegelijk avondrood.

In het begin van Augustus maakte Meijer zich gereed zijn bezoek aan Nieuw-Amsterdam, tot het inkoopden der noodzakelijkste levensbehoefden, te herhalen. Daags vóór zijn afvaart van Kumake was Meijer van 's morgens tot 's avonds met eenige Indianen bezig geweest, in het water staande, zijn boot te repareeren. Een koorts was het natuurlijke gevolg. Hij sloeg daar geen acht op, en aanvaardde met twee bekeerde Indianen in het open vaartuig, zonder beschutting tegen de gloeiende zon noch tegen de koele nachten, de reis naar de stad. Naar gewoonte maakte hij van zijn oponthoud in de stad gebruik, om, in het openbaar en in de huizen te spreken tot iedereen, wiens oor hij bereiken kon, getuigenis afleggende van het gevaar der onbekeer-

lijkheid, van het toekomend oordeel en van de vrije genade in Christus voor allen, die zich tot Hem wenden. »Hij scheen», schrijft de zendeling Strong, »meer dan ooit te zuchten, en zich te bedroeven over het heerschend ongeloof, over het toenemend verderf der wereld en over het gevaar, waarin alles om hem heen zich blindelings scheen te storten.»

De sluijpkooft, die hij meegebracht had, brak, gedurende zijn verblijf in de stad, met zoodanige hevigheid uit, dat hij drie dagen lang het bed moest houden. Zwak en ellendig nam hij de terugreis aan. Het was de laatste, korte periode van zijn aardfchen pelgrimftocht. De tijd der ruste voor den dierbaren knecht Gods naderde met raffe fchreden.

In Kumake teruggekeerd, fcheen hij eenigszins te herstellen; hoewel hij altijd in meerdere of mindere mate zijn vreeselijke hoofdpijn bleef gevoelen, zoodat hij eenmaal aan zijn vrouw te kennen gaf, dat hij het wel niet lang meer zou kunnen uithouden. Onder dit alles vertraagde hij niet in de zorg der liefde voor de zielen, die de Heer hem had toevertrouwd. »Op Zaterdag, den 29^{en} Augustus,» fchrijft zijn vrouw, »ging hij, daar de hitte wat minder drukkend was, een uur ver het bosch in, om geloovigen te bezoeken. Des Zondags werden wij te Manake verwacht, maar mijn man voelde zich niet sterk genoeg, en daarom verzocht hij eenige broeders uit de Indianen zonder hem daarenen te gaan, ten einde er de geloovigen te ver-

sterken, en allen door het gebed en de onderlinge gemeenschap gevoed te worden. Ook zuster Katharina toog met hen, zoodat wij slechts met weinig geloovige Indianen en Mulatten in Kumake achterbleven.

De toestand van mijn lieven man werd zichtbaar hachelijker. Des Zondags, vroeg in den morgen, gaf hij bloed op, daarna wat koorts; 's Maandags weer iets beter. De volgende dag, (Dinsdag 1 September) begon onder beangstigende voorteekenen. Het opgeven herhaalde zich, en de koorts werd zoo hevig, dat hij zeide het van wege de inwendige hitte nauwelijks te kunnen uithouden; hij voegde er echter dadelijk bij, dat dit wel beter zou worden, wanneer de dag wat koeler werd. Om drie uur des namiddags wenschte hij van zijn bed in de koelere hangmat te gaan; toen hij echter beproefde zich daarin te leggen, begon zijn lichaam ineen te zinken, terwijl zijn hoofd en armen op de hangmat rustten. Ik dacht, dat het een zwakte was, en wilde hem weer op het bed laten terugdragen. Niemand was in de nabijheid dan een blinde Indiaan; dien riep ik in mijn nood, ten einde mij te helpen den ineengezonken kranke weer in bed te leggen. De blinde hielp zoo goed hij kon; maar toen wij hem opgenomen hadden, riep de man: hij is dood! In onze armen was hij gestorven, eer wij het bed bereikt hadden." — Meijer was slechts 33 jaar oud geworden.

Een zoo snellen uitgang had zuster Meijer niet

verwacht. Zij brak in een vloed van tranen uit, terwijl haar kinderen medeschreiden, zonder hun verlies eigenlijk te beseffen.

Nog denzelfden avond ijde de Heer Sanders, door een renbode van het overlijden verwittigd, met zijn geheele familie en twee arbeiders van Lana naar Kumake, om de diepbedroefde weduwe op te beuren. Hij nam de zorg voor de begrafenis, die reeds den volgenden dag moest plaats vinden, op zich, en ontzag daarbij moeite noch kosten. De afwezige Indianen echter, die in Manake waren, konden natuurlijk, van wege den afstand, niet meer bij de ter aarde bestelling tegenwoordig zijn. Daarentegen kwamen de geloovigen uit de Indianen en Mulatten uit de geheele omstreek; ja, zelfs vele vijanden des Evangelies waren tegenwoordig om den man althans in zijn dood te eeren, dien zij in zijn leven dikwijls en zwaar bedroefd hadden. Woensdag, ten 4 uur namiddag, stond om de lijk-kist een groote schare, velen met tranen in de oogen, allen stil en in zich zelven gekeerd. Reeds des morgens van dien dag had zuster Meijer aan Sanders verzocht, aan het graf van zijn vriend een paar woorden te spreken, en den Heiland, dien hij sedert kort gevonden had, voor allen vrijuit te belijden. Hij beloofde dit te doen.

»Ik was niet voornemens,» schrijft zuster Meijer, »mij te vertoonen, ook omdat mijn oogen zoozeer gezwollen waren, dat ik nauwelijks een stap voor mij uit kon zien. Toen nu alles gereed was, en

men om de kist stond geschaard, zond de heer Sanders tot mij in het binnenvertrek, en liet mij zeggen, dat het hem onmogelijk was één woord te spreken; de smart zou hem de stem smoren. Dit deed mij veel leed, en ik kon het niet verdragen, dat in dit plechtig oogenblik geen getuigenis van Christus zou worden afgelegd. Daarom greep ik mijn Bijbel, en wat ik opsloeg — Psalm XXXVII — gaf ik aan broeder Cabble, een Mulat, te lezen, waarop de Heer mij kracht schonk het een en ander te spreken, en aan te toonen, dat, hoeveel moeielijkheden den mensch ook mochten treffen, dit alles niets te beduiden had, indien men maar zijnen God en Heiland had gezocht en gevonden, en Hem van harte had gediend. Ik deed zulks door den nood gedrongen, om den wille van de omstanders. Nadat wij daarop een lied hadden gezongen, werd de lijk-kist nedergelaten in het graf, hetwelk, naar de gewoonte der Indianen, was gegraven in het huis, dat wij bewoonden, en wel in het groote, opene, met een borstwering van drie voet omgeven vertrek, dat ons tot vergaderplaats en tot woon- en eetkamer diende. Het laat zich niet beschrijven, welke gewaarwordingen de voortdurende nabijheid des grafs daarna in mij opwekte. Na de nederlating werd nogmaals een lied gezongen, en hiermede was de plechtigheid afgelopen."

---

3. BESLUIT.

Toen de Indianen uit Manake terugkwamen, en den geliefden Meijer niet meer vonden, was er geen einde aan het geweest. Nauwelijks had ook de treurnare de broeders aan de kust bereikt, of de trouwe vriend van Meijer, de zendeling Aveline, spoedde zich naar de zwaar beproefde weduwe in Kumake, om haar met raad en daad bij te staan, en ze, zoo mogelijk, met haar kinderen naar de kust meê te nemen. Bij zijn aankomst kon hij zijn deelname slechts in tranen aan den dag leggen. Daar hij nu niet, gelijk vroeger, in Meijer's huis kon logeeren, nam de familie Sanders, die zich uiterst hartelijk jegens de weduwe Meijer gedroeg, hem vol vreugde op. Het speet Aveline, dat hij weinig of niets tot opbouw van de Indianen spreken kon, daar hij hun taal niet machtig was; doch te dien aanzien schrijft de zendeling Strong terecht: »Meijer had getracht de Indianen tot Christus te leiden, en door Hem tot God; en toen hij van hen scheidde, kon hij ze getroost aan zijnen en hunnen God overgeven. Zijn dood bedroefde hen diep, en beroofde hen van een begaafden en trouwen dienstknecht; maar kon hen van hun geloof niet afvoeren, noch ook hun eeredienst afbreken. Meijer had hen geleerd, alleen op Christus te steunen, en in de kracht zijns Naams en zijns Geestes te zamen te komen. Zij waren

Christenen, één in geest met Hem; en de Trooster, de Heilige Geest, leidde ze in alle waarheid, kwam hunne zwakheid te hulp, en herinnerde ze aan hetgeen Jezus gesproken had. Aldus nooit op het ambt, noch op den knecht, die het bekleedde, geweest zijnde, maar op Jezus; en nooit aanleiding gehad hebbende om te gelooven, dat hun voorrecht als heiligen en geliefden Gods, of hun volmacht om tot de eeredienst te komen, van de tegenwoordigheid of wettiging eens menschen afhingen, ging de vergadering voort elken eersten dag der week tot het breken des broods en de overdenking van Gods Woord, en elken avond tot gebed en lofzang bijeen te komen. Zij stortten hun hart uit in bidden en smeeken met dankzegging voor het aanzicht van Hem, in wiens Naam zij bijeenkwamen; en ondervonden dagelijks de waarheid der belofte, dat, waar twee of drie in zijnen Naam vergaderd zijn, Hijzelf in hun midden is."

De weduwe Meijer was door de heiligste banden en de dierbaarste herinneringen te vast aan Kumake verbonden, dan dat zij reeds nu aan het verzoek harer vrienden, om zich naar de kust te begeven, gevolg kon geven. Bovendien verwachtte zij binnen weinige weken hare bevalling, zoodat zij ook tegen de bezwaren der reis opzag. Broeder Aveline nam dus, na een kort oponthoud, van de geloofsmoedige vrouw afscheid, haar aan de hoede van den bewaarder Israëls opdragende.

De toestand der eenzame weduwe was in waarheid zeer ernstig; en alleen een vast en kinderlijk

geloof kon haar onder de gegeven omstandigheden staande houden. Wel is waar verdubbelden de Christen-inboorlingen hunne liefde, en wedijverden zij met elkander in allerlei diensten, die zij hun lieve vriendin betoonden; doch de weduwe Meijer was bijna geheel ontbloot van alles, wat niet maar tot de gemakken, doch zelfs tot de onontbeerlijkste noodwendigheden des levens gerekend wordt. Haar man placht alles weg te geven, wat hij bezat, tot zelfs de kleedingstukken zijner vrouw. Van 50 paar kousen, die zij van Engeland meegekregen had, hield zij bij den dood van haar man een enkel paar over; verder bezat zij nog twee hemden en twee lakens, en hiermede moest zij de toekomst in. De Heer hielp haar echter door alles wonderlijk heen, zoodat het haar aan niets ontbrak. Den 1^{en} October 1847, een week na haar bevalling, schreef zij aan haar zwager in Zwitserland: »Niets ontbreekt ons dan — gij kunt denken, wie? Mijn zoon Johannes werd gisteren weder van een zesweeksche krankheid opgericht; ook mijn oudste dochter was eenigen tijd ziek. Ik zelf ben wèl, behalve dat mijn ontstoken oogen mij dezen brief bijna niet kunnen doen afmaken.»

De broeders aan de kust, op wie nu de zorg voor de vergaderingen in Kumake en Manake woog, vroegen zich ernstig af, of men de geloovigen aan die twee plaatsen niet zou doen verhuizen, omdat het altijd toenemend verkeer op de Berbice zooveel vreemden naar Kumake bracht, dat voor schadelijken invloed op de zedelijkheid der ge-

loovige Indianen met recht moest gevreesd worden.

De zendeling Aveline ging, reeds gedurende zijn laatste bezoek bij de weduwe Meijer, met deze gedachte om. Derhalve besloot hij op de terugreis een weg in te slaan, die hem wellicht, onder Gods bestuur, de plaats zou aanwijzen, waar een nieuwe kolonie kon aangelegd worden. Op deze reis — die verscheidene dagen duurde, en een ware zwerftocht was — troffen zij onverwachts een gezelschap Arawakken aan. Deze lieden waren bij de Indianen, die Aveline begeleidden, geheel onbekend. Hoe verbaasd was Aveline op de verklaring dezer arme Arawakken, dat zij in Jezus Christus geloofden. Op de vraag, hoe zij aan de kennis van Jezus gekomen waren, hernamen zij: »Een blanke kwam tot ons, en sprak tot ons over den Zoon Gods; hij bleef maar twee dagen, doch beloofde spoedig terug te komen." Daar bleek het, dat Meijer het werktuig tot hunne bekeering geweest was. Men heeft sedert van deze Indianen niets meer gezien of gehoord; uit deze ontmoeting kan men echter duidelijk afleiden, hoever zich Meijer's werkzaamheid uitstreckte, en hoe God er zegen op verleende. Het doel van Aveline's zwerftocht werd intusschen hierdoor bereikt, dat aan den oever van de Weiruney, een zijriviertje van de Berbice, op geringen afstand van Lana, de woonplaats van Sanders, een geschikte plek werd gevonden, waarwaarts de Indianen zich konden verplaatsen.

Twee maanden na de geboorte van haar jongste kind, verliet de weduwe Meijer, gedrongen door

den slechten staat harer gezondheid, en door de zorg voor de opvoeding harer kinderen, het eenzame woudverblijf in Kumake. Toen zij de plaats van haar »arbeid en moeite" vaarwel zeide, en den eenen heuvel na den anderen uit haar oogen zag verdwijnen, gevoelde zij een bijna even diepe smart, als toen zij het lijk haars echtvriend's in de groeve zag zinken. Haar hart bleef voortdurend, ook daarna, bij de eenvoudige Indianen, die door Meijer's prediking tot het geloof gebracht waren. Zij vertrok eerst naar Nieuw-Amsterdam, waar zij veertien dagen bleef, tot zij een schip vond, dat haar naar Georgetown, aan de Demerary, overvoerde. Nog anderhalf jaar woonde zij in bij de lieve familie Strong. De betrekking, die zij op het kustland gevoelde, hield haar zoo lang terug. Ten laatste, na nog haar kleinen zoon, Johannes, in alles Meijer's evenbeeld, door den dood te hebben moeten missen, nam zij met hetgeen haar overgebleven was, en begeleid door Strong en de zijnen, de terugreis naar Europa aan. De dankbare Indianen vereerden haar een geschenk van 28 kippen, een varken en een geit, dat haar op de lange reis goed te stade kwam. De Heer waakte over haar, zoodat zij behouden in Engeland aankwam.

Na het vertrek van de weduwe vestigden de geloovigen van Kumake, zoowel als velen hunner uit Manake, zich weldra te Matara, zooals de nieuwe kolonie aan de Weiruney genoemd werd. Zij waren daar veel minder blootgesteld aan de verderfelijke invloeden van de Europeanen, en konden tevens

gemakkelijker bereikt worden door de broeders, die aan de Demerary woonden. Aveline, die, uit liefde tot deze Indianen, hun taal nog leerde, bezocht ze zoo dikwijls als hem mogelijk was. Ook de heer Sanders deed voor hen, wat hij kon. Nieuwe bekeeringen grepen plaats. Ten laatste ging broeder Aveline zich geheel te Matara vestigen. In een brief, door hem in 1858 aan de weduwe Meijer gericht, schrijft hij o. a.: »De Indianen wassen onmiskienbaar in de genade; van sommigen althans kan ik dit bepaald zeggen. Velen, door uw zaligen man tot den Heer gebracht, zijn, hem na, reeds ter ruste ingegaan. De beide laatsten, die ontsliepen, waren Quipas en zijn vrouw Kallena. Beide zijn, tot den einde toe, goede getuigen van Christus geweest. Die in Manake achtergebleven zijn, maken het slecht. Zoolang wij hen bezoeken, zijn zij Christenen, maar langer niet. Katharina is nog wat zij altijd was, en meer dan dat, zij is rijper in Christelijke ervaring, rijker in genade en geestelijke gaven, tot alle goed werk zoo ijverig als ooit. Ook John is mij een troost en een groote hulp in de dingen des Heeren. Tegenwoordig hebben wij 27 Indianen, van wie zes uit den tijd van Meijer, die met ons vergaderen. Van die 27 wonen er 24 hier in Matara, en drie op verwijderde plaatsen. Bovendien hebben wij Mulatten, afstammelingen van Indiaansche moeders en Europeesche vaders.»

De arbeid van Meijer was niet ijdel in den Heer. Hij heeft op geen ander fundament gebouwd dan dat gelegd is, namelijk Jezus Christus. Ook heeft hij op dit fundament geen hout, hooi of stoppelen, maar goud, zilver en kostelijke steenen gebouwd. Zijn werk zal blijven.

Eer Meijer's voetstap in gindsche wildernis door-drong, was alles in duisternis en schaduwe des doods gezeten. De doffe bijslag, het wilde jacht-geschreeuw, des beschonkenen gehuil, des tovenaars akelig gegil, des opzichters zweepslag, des slaven jammerklacht — dit waren de eenige tonen, die de stilte des wouds en het zwijgen der woeste vlakte afbraken. Maar de stem des gebeds en het loffied op den naam Jezus kwam deze tonen vervangen, ten gevolge van den onvermoeiden arbeid des trouwen dienstknechts, wiens stof nu in hope rust onder den zandvloer eener Indianen-hut. De stammen der Arawakken en der Akkawas zullen misschien eenmaal uit de rij der volken verdwijnen, en veellicht hun naam te nauwernood in de herinnering blijven voortleven; maar ten dage dat de Heer der heerlijkheid de grooten en de kleinen, de blanken en de kleurlingen uit alle natiën om zich zal vergaderen, zullen ook zij niet gemist worden, die uit genoemde Indiaansche volksstammen van Meijer's lippen het eerst vernomen hebben het zoete geklank van den Naam Jezus.
